BONDIA® ARUBA

Diasabra 17 di Juni 2023 www.bondia.com Email: noticia@bondia.com Tel: 582-7800 Fax: 582-7044 1,75 Florin

E

Un refugiado pa...
Cada seis ciudadano...?

AHATA ta aclaria cu nan no ta aproba ni apoya e rapport "Level Playing Field"

AHATA
Aruba Hotel And Tourism Association
Representing Aruba's Tourism Industry Since 1965

Pagina 4

- **Aruba ta subi na tier 2 pa traficacion di hende**
Pagina 3
- **Aruba ta ocupa puesto number uno ariba lista di mundo pa mas refugiado**
Pagina 4
- **Ekipo di Aruba participando na counterpart dagen**
Pagina 6

Ceremonia di Despedida pa delegacion di Aruba pa Weganan Centro Americano y del Caribe

Pagina 17

Corsou: Compania di carga a mescla sushi kimico den gasolin pa añanan largo

Pagina 8

Mexico: Ola di calor ta laga atras por lo menos 10 morto

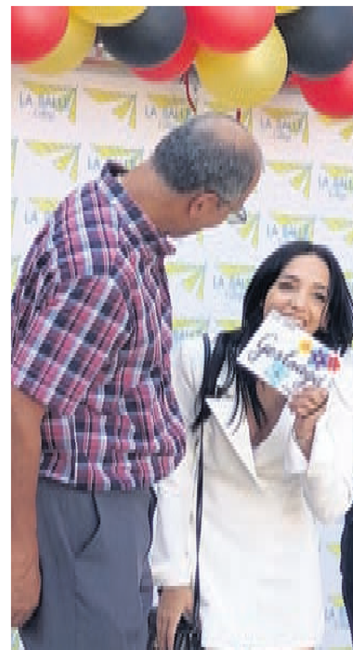
Pagina 10

76% di alumno di La Salle College a slaag:

Director Davelaar: "E speransa ta cu den e di dos tijdvak mas alumno por slaag"

Diaranson ultimo diferente scol avansa rond di Aruba tabatin nan uitslagdag, dia di resultado, pa e studiantenan di e examenklas. Un dia yena cu hopi emocionnan encontra, algun contento otro nan menos contento, pero na final di dia, hopi alivia cu fin di fin di aña escolar a yega.

La Salle College ta un di e scolnan cu a organisa nan uitslagdag y den entrevista pa Bon Dia Aruba, director di e scol, Igmar Davelaar, a splica cu e aña aki e porcentahe di graduado, 76% ta un poco mas abao compara cu aña pasa, pero tin speransa ainda cu e cifra aki lo subi.

"E aña aki nos porcentahe ta un tiki mas abao cu aña pasa. Pa e prome tijdvak 76% di e alumnonan a slaag. Nos ta spera cu e ta bay subi pasobra tin e di dos tijdvak. Tin algun mucha pa motibo di malesa nan no a logra slaag den e prome tijdvak, pero e confiansa t'ey cu nan ta bay slaag, kiermen e porcentahe ta bay subi," director Davelaar a remarca.

El a indica cu e aña escolar a bay hopi lihe y e dia pa parti resultado ta yega den un habri y sera di wowo. El a enfatisa cu como docente, nan ta splica e alumnonan tambe cu e aña ta bay hopi lihe, specialmente pa e candidatonan di examen y semper nan ta keda push e hobennan pa nan haci nan maximo esfuerso.

Davelaar a señala cu e cifra di 76%, mas abao cu aña pasa, ta debi na un algun factor cu mester tene na cuenta ainda, entre otro covid. "E aña aki ta 76%, nos tin e periodo di covid ainda cu ta hungando un rol y e speransa ta, manera mi a splica, cu den e di dos tijdvak mas alumno por slaag y mi ta spera cu nos por yega den careda di 80% y in principio e lo ta mescos cu aña pasa," el a bisa.

El a agrega cu e aña aki pa e alumnonan e tabata un tiki mas dificil pa slaag pasobra aña pasa nan a pone e normanan den un otro forma teniendo cuenta cu covid. E aña aki no tabatin esey, e tabata normal, dus e tabata un tiki mas dificil pa e alumnonan.

Dia 23 di juni La Salle College ta organisando un fiesta pa recauda fondo pa yuda e studiantenan di e scol cu ta den situacionnan di necesidad. "Nos tin bastante alumno cu tin problema na cas, nos ta yama nan 'zorg leerlingen', dus nos kier haci algo pa nan y e ora a dicidi di bin cu e fiesta aki pa recauda fondo pa yuda nan cu sea paga buki, paga aircogeld, schoolgeld. Nos kier yuda nos alumnonan y di e forma aki nos por yuda nan," el a finalisa.

Uitslag di Colegio Arubano: 57% di alumnonan di HAVO y 81% di VWO a gradua

Rector di Colegio Arubano, Tim Croes, diamars ultimo tabata hopi contento di mira con e mayoria di alumnonan di VWO a gradua y un parti di HAVO tambe na unda e fiesta den scol a cuminsa banda di 4:30pm cu basta alegria y hasta un brassband cu a acompaña e momento special aki.

"Esaki ta e prome aña despues di pandemia di Covid-19, despues cu aña pasa te ainda tabata existi e reglanan pa esaki y e aña aki 2-23 nan a bay back na normal na unda 57% di studiantenan di HAVO a gradua y 81% di nan a gradua di VWO," el a sigura.

Igualmente Croes ta considera cu 81% di VWO ta un cifra hopi halto y ta mas miho cu 10 aña pasa y cu Covid-19 a yega di subi pero no na un nivel asina halto.

Tocante 57% di HAVO, el a señala cu esaki ta un tiki mas dificil na unda nan a haya tur examennan for di Hulanda y e Hulandes ta hopi dificil pa e alumnonan, manera el a sigura como docente di wiskunde unda e texto ta mas largo y pa su persona mes ta dificil pa lesa.

Pa loke ta trata e alumnonan, Croes a sigura cu "nos tin the best alumnonan di Aruba y ora nos tin pauze por ehemplo, nan ta hunga basket afo, casi ni un alumno ta riba telefon y esey ta hopi bon."

Aruba ta subi na tier 2 pa traficacion di hende

Aña pasa na luna di april, Gobierno di Aruba a manda un carta na Departamento di Estado di Merca na unda Aruba a comprometi su mes na e Plan di Accion (NAP) pa como pais por mehora loke ta trata e area di traficacion di hende.

Den e carta a compromete cu e parti operacional ta keda den man di Coordinatie Centrum Mensenhandel Mensensmokkel Aruba (CMMA) y como gobierno a pone fondonan disponibel pa cu esaki segun loke minister di Husticia a informa ayera durante un conferencia di prensa.

Despues di un aña, diahuebs ultimo Departamento di Estado di Merca a publica e Trafficking in Persons Report (TIP) 2023 unda ta indica cu awor Aruba no ta riba 'watchlist' mas loke nan ta considera como un logro: "E esfuersonan haci tabata extenso, asina a inverti hopi den e procesonan pa identifica y brinda sosten na victimanan di traficacion di hende," el a bisa.

Den esaki nan a establece un centro di coordinacion esta e CMMA cu ta e organisacion encarga cu e tareanan asina importante riba e tereno aki di trafico y contrabanda di hende. Ademas nan a haci diferente campaña di conscientisacion y tambe inversionnan pa renoba structuranan existente cu por brinda como un shelter pa personanan cu ta victima di esaki.

"Pero ainda nos no ta caminda nos lo kier ta, pasobra nos kier sigui traha duro pa nos por logra yega na tier 1 y pa nos por logra esey, nos lo bay dedica nos mes y compromete nos mes tambe na Plan di Accion 2023-2024 pa loke ta trata e obhetivonan cu nos lo kier logra. Diferente di e puntonan cu nos lo mester duna atencion pa nos por logra esaki, ya caba ta den pleno ehecucion y nos ta premira tambe cu otro aña kisas nos por logra tambe pa yega na tier 1," minister Tjon a sigura.

Tier 1 ta nifica e nivel 1 di reconocemento di politica di Estado destina pa prevencion, combatimento y eliminacion di delito di trata di persona. Na e momentonan aki Aruba ta ubica back na e tier 2 despues di tres aña ubica den e tier 2 wachtlist. Esaki ta nifica cu ainda tin trabou pa haci den area aki.

E parti di training ta algo continuo manera minister Tjon a indica y CMMA ta 8.13 no solamente na nivel local sino tambe na nivel internacional mirando tur e webinars cu nan ta organisa riba e materia aki pero hopi importante tambe ta e oficialisacion di e departamento cual tur documento ta cla caba y nan ta den spera di conseho di Departamento di Recurso Humano pa cu e parti aki.

Di e Trafficking in Persons Report (TIP) 2023 manera Jeannette Bars Richardson coordinador di CMMA a trece dilanti cu den e rapport ta publica e resultadonan di 188 pais den area di traficacion di hende pa cu aña 2022. A haci proceso di reporta den aña 2022 un tiki diferente manera Bars Richardson a menciona. Den esaki a inclui un bishita personal di un representante di Departamento di Estado Mericano na Aruba den october di 2022 na unda durante un siman nan a cera conoci cu tur e partner y a haci bishita na diferente luga y a sinta papia tocante e informacion cu mester manda pa cu e rapport.

Departamento di Estado a duna recomendacionnan pa Aruba por mehora den e lucha contra traficacion di hende. E dos recomendacion mas importante ta pa investiga, persigui y condena traficantenan di hende y di dos, nan ta recomenda pa crea un procedura efectivo pa asistencia na victimanan di traficacion di hende.

Den e dos parti aki, Bars Richarson a sigura cu Aruba a tuma pasonan pa esaki caba den e aña aki mes, entre otro, e creacion di Standard Operating Procedures (SOP) pa asistencia na victimanan di traficacion di hende hunto cu International Organization for Migration (IOM) na unda nan a anuncia cu IOM ta bay yuda nan pa seis luna pa traha un plan di implementacion di SOP y nan ta spera cu pa e aña aki ainda of otro nan por ta ful operativo cu esey pa por cumpli cu exigencianan di TIP riba e tereno aki.
El a gradici tur esnan cu ta envolvi den area aki pa traha contra e delito di traficacion di hende y tambe el a reitera cu e oficialisacion di CMMA ta sumamente importante pa yuda su persona hunto cu e otro coordinador haya mas personal pa haci tur e trabounan cu ta necesario.

Di su parti, prome minister Evelyn Wever-Croes a sigura cu esaki ta un topico importante y serio pa motibo cu lamentablemente Aruba tin e problema aki: "Sinembargo, a pesar di e seriedad awe nos ta hopi contento y tin hopi motibo cu e upgrading di Aruba cu a haya un miho ranking pa loke ta trata traficacion di hende."
Aruba ta un isla hopi cerca di Venezuela y e hecho di e crisis migratorio di Venezuela. Aruba su cercania ta keda un punto di interes pa e Mericanonan pa e motibo ey Merca ta pone un extra atencion riba Aruba unda nan a revisa tur e sistema y procesonan y a yega na e conclusion cu Aruba a haci un mehoracion considerabel.
"Cu esaki Aruba por ta considera como un best practices pa e region y e islanan. Cu Aruba ta un di e poco islanan di Caribe cu ta den tier 2 y cu nos a pidi pa yuda otro islanan tambe cu experiencia cu nos tin akinan," prome minister a expresa.

Rapport TIP 2023 Aruba
"Gobierno di Aruba no ta cumpli completamente cu standard minimo pa eliminacion di trafico, pero ta haciendo esfuerso significativo pa haci'e. Gobierno a demostra un aumento general den esfuersonan den comparacion cu periodo di rapport anterior, considerando e impacto di pandemia Covid-19, si a haci'e, den su capacidad contra traficacion di hende; por lo tanto, Aruba a actualisa su nivel na 2. E esfuersonan aki a inclui e identificacion y prestacion di servicionan di apoyo na mas victimanan di trata; aumenta e deteccion di poblacion vulnerabel, loke a hiba na nuebe referencia di potencial victimanan; establece un contract permanente pa gerente di proyecto di Coordinatie Centrum Mensenhandel Mensensmokkel Aruba (CMMA), aumentando e stabilidad di e funcion. Gobierno a haci varios campaña di conscientisacion incluyendo un plan di estudio academico pa studiantenan di scol secundario. Tambe a aumenta e personal di Human Trafficking and Migrant Smuggling Unit (UMM). Gobierno a financia y a completa e renobacion di un structura existente pa crea espacionan pa drumi, biba y pa e personal di e luga di refugio planifica pa uso mixto, pero e refugio no a habri na 2022.

Sinembargo, e gobierno no a cumpli cu standard minimo den varios area clave. No a procesa ni condena ningun traficante pa cuatro aña consecutivo y ta falta di un protocol efectivo pa e verwijzing di victimanan y prestacion di servicio. Institucionnan clave contra trata di persona no a coordina completamente, loke a obstaculisa e enhuiciamento na delitonan di trata di persona."

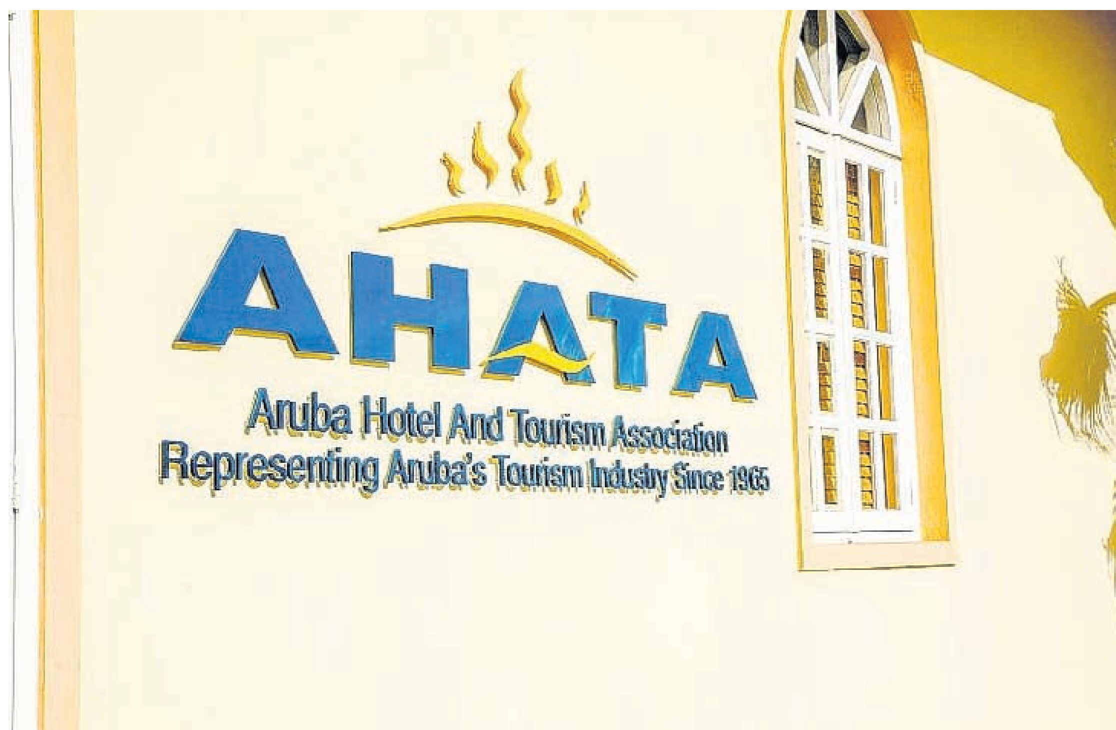
Manera nan a informa den ultimo cinco aña, traficantenan di hende ta explota e victimanan nacional y stranhero, e traficantenan ta abusa di hende muhe di nacionalidad Venezolano cu trafico sexual y tambe di hende homber cu trabounan forsa den industrianan di servicio y construccion di Aruba.

"Famianan, empresarionan of delincuentenan ta abusa di e personanan aki di Venezuela cu trabounan forsa den servicio domestico, construccion y sexo comercial. Hopi di e trahadonan domestico ta biba den cas di nan doño di trabou, loke ta aumenta e vulnerabilidad di trafico di hende. Gerente di supermercadonan Chines ta somete nan cu trabounan fuerte y algun habitantenan di Aruba ta obliga hende muhe Caribeño of sur Americano pa traha den industria domestico. Propietarionan di barnan ta huur casnan pa hende muhe cu visa di entretenimento pa adulto na prijsnan desproporcional pa loke ta trata e ganashi di e muhenan aki, loke ta aumenta nan vulnerabilidad di explotacion."

AHATA ta aclaria cu nan no ta aproba ni apoya e rapport "Level Playing Field"

Den nos ultimo edicionnan di Bon Dia Aruba, nos corant a elabora ariba e recomendacionnan cu a ser presenta den e rapport "Level Playing Field". A base di e articulonan aki Bon Dia Aruba a ricibi informacion for di CEO di AHATA, Tisa LaSorte, ken a indica cu AHATA, no ta apoya e rapport "Level Playing Field" y a manda un carta pa Prome Minister Evelyn Wever-Croes aclarando nan posicion.

E carta, data 9 di juni 2023 y firma pa AHATA, ATIA, CUA, AFBA, VRPA, VWI y SNBA, ta splica cu na augustus 2022 un grupo di 17 stakeholder (G17) a firma un declaracion pa expresa na preocupacion pa loke ta e plan di introduccion di e un programa di BTW pa dia 1 di januari 2023, mientras nan tabatin poco informacion riba e contenido of efectonan riba economia y comunidad. E declaracion aki a trece pa dilanti dos punto. Uno, pa no aumenta e peso di impuesto riba comunidad te ora cu e stakeholders tabatin suficiente tempo pa analisa e plan proponi y duna feedback di esaki. Dos, cu e stakeholders tin plania instalacion di un comision di tres experto pa provee sugerencia pa un reforma fiscal mas adecua.

Den e carta e grupo di stakeholders ta remarca cu despues di e firma di declaracion no tabatin un decision unanime riba e miembronan di e comision cu lo ser instala. Diferente miembro di e grupo (G17) no tabata di acuerdo cu dos di e miembronan di e comision instala (pa un grupo chikito) pa crea e recomendacionnan.

Ademas, varios miembro di G17 no tabata di acuerdo cu e proceso cu a tuma luga pa crea e lista di recomendacion, cu despues a ser yama "Level Playing Field Report". Y pa e stakeholders aki, mas importante ta cu miembronan di G17 a informa Camara di Comercio cu nan no tabata di acuerdo cu e rapport final pasobra nan no ta aproba tur e recomendacionnan.

Den luna di november 2022, e grupo di stakeholders aki a tuma nota cu Camara di Comercio a manda e rapport "Level Playing Field", cu un inventario di sugerencia, pa Gobierno di Aruba. Inclui den e rapport tabatin un copia di e carta di declaracion firma na augustus 2022, cu intencion, segun Camara di Comercio a indica na e grupo di stakeholders, di ser ilustra solo como declaracion di augustus.

"E firmantenan ta desea di enfatisa cu nos no ta aproba ni apoya e rapport," e carta ta aclaria.

Nan ta remarca cu na ningun momento nan a ser invita na un reunion pa presenta of discuti e rapport cu representantenan di gobierno, ni tampoco nan a mira un discusion publico di esaki.

E grupo ta resalta cu nan ta considera cu ta responsabilidad di Camara di Comercio pa clarifica nan intencion mandando e rapport pa Gobierno di Aruba y clarifica cu e inclusion di e pagina di firma no ta un representacion di aprobacion di e rapport "Level Playing Field".

Por ultimo, nan ta remarca cu nan ta sigui apoya un reforma fiscal apropia basa riba un sistema di BTW, cu un tarifa y cu un base amplio. Nan ta sigui recomenda tambe pa inclui nan apropiadamente den e etapanan trempan di un reforma fiscal y permiti nan asisti cu solucionnan husto y leynan efectivo.

Aruba ta ocupa puesto number uno ariba lista di mundo pa mas refugiado pa cada habitante

Durante siman, e portal di noticia Hulandes Nieuwsuur a reporta cu Aruba ta ocupa puesto number na mundo den ricibi refugiadonan, esaki na momento cu calcula e cantidad di refugiado basa ariba e cantidad di habitante na un pais. E portal ta menciona cu na Aruba 1 di cada 6 habitante ta un refugiado.

E noticia ki ta genera algun pregunta importante, sobretodo den e parti financiero ya cu cada refugiado cu yega Aruba ta implica gasto y hopi di nan no tin e manera pa paga servicionan basico. Ken ta paga pa esaki?

E Tratado Internacional di Refugiado bo ta obliga tur pais pa cumpli cu cierto exigencia na momento cu acepta refugiado na e pais. Un di nan ta pa duna hende hospedahe, di dos ta pa duna nan cuminda, coy bebe, acceso na servicio di salubridad publico etc. Fuera di esey mester percura tambe cu nan tambe tin manera di paga cierto gasto nan mes y si tin mucha envolvi, nan tin cu bay scol.

Na Aruba, en bes di hinca e refugiadonan den un campo, manera tabata haci na Corsou cu nan tabata den un estilo di prison, ta permiti pa nan wordo ricibi den cas di hende local, sea ta famia of conoci. Sinembargo, a diferencia di Corsou, Aruba si a firma e Tratado Internacional di Refugiado, loke ta nifica cu Aruba ta comprometi na cierto exigencia cu mester cumpli pa cu trato di refugiado.

Segun tratado internacional, y segun ley di leerplicht, si tin mucha refugiado den edad di bay scol, e mester wordo acepta na scol. Pero ta un realidad tambe cu cualkier mucha cu bay scol mester paga pa por bay scol, e pregunta ta; for di unda e placa ta bin pa e muchanan refugiado por paga scol?

Gasto di cuido medico pa refugiado tambe tin su pregunta. Si un refugiado yega hospital, ta obligatorio pa ser atendi, pero e persona aki no tin manera pa paga esaki, ken ta paga e gasto? Hospital. Y esaki na su turno ta bay riba cuenta di AZV. Gobierno te awo no a duna ningun indicacion con ta atendiendo cu esaki den su plannan di presupuesto.

Na Aruba tin hopi fundacion cu ta brinda ayudo y asistencia na refugiado. Tin diferente programa pa refugiado pa cual ta bin subsidio for di exterior pa yuda e refugiadonan, pero esaki no kiermen cu ta cubri tur gasto necesario. Pero e responsabilidad final pa cumpli cu tur e compromisonan aki ta keda na gobierno.

BONDIA ARUBA

Editor
Caribbean Speed Printers N.V.
Aruba Bank N.V. Acc. #332668
Caribbean Mercantile Bank N.V.
Acc. #23951903
RBC Royal Bank Acc. #13307728

Operations Manager
Mariette Engelhart

Redaccion
noticia@bondia.com

Pilar Flores (hefe di redaccion)
Angenette Figuereo (closer editor)
Leo Maduro
Andreina Morillo
Raisa Montilla

Ehecutivo di Benta
sulaika.croes@cspnv.com

Sulaika Croes

Aviso y Arte
Sandra Loefstop
Lisa Tromp

Departamento Digital
Juan Luis Pinto

Administracion
accounting@bondia.com

Martha Arteta de Ariza

Distribucion
Jenny Kelly

Coleccion
Evelinda de Cuba - Tromp

Pre Press
Luis Fernando Arenas (Hefe)
Pablo Libre

Press
Roland Schenker (Hefe)
Omar Ramirez
Martin Boekhoudt
Francis Dirksz

Colaboracion
Assiociated Press
Ret Karibense
Upload Media Aruba

Afiliacion
Sociedad Interamerica
di Prensa (SIP)

DIRECCION
Adres: Weststraat #22
Tel: 582-7800
Email: noticia@bondia.com
aviso@bondia.com
info@bondia.com
Website: www.bondia.com
Facebook: @bondianoticia
Instagram:bondiaaruba

Editorial

Un refugiado pa...
Cada seis ciudadano...?

Aruba proporcionalmente lo tin mas hopi refugiado cu un pais manera libanon, asina a resulta den un programa na television Hulandes. Aruba lo tin un refugiado pa cada seis habitante, mientras cu e caso grave di Libanon, cu e refugiadonan di Siria y otro pais mas, ta yega na un pa cada siete habitante. Cu practicamente 110.000 habitante – legalmente registra – esey ta duna un total di alrededor di 18.000 refugiado. Tin hasta articulo den prensa Hulandes unda ta bisa cu segun e organisacion di Nacionnan Uni pa refugiado – UNHCR – lo tin como 20.000 reugiado na Aruba. Cu esey nos lo ta lidera sikiera den esaki na nivel mundial, aunke ta dificil pa bisa cu nos mester ta orguyoso, o talvez si..., pasobra e lo ta implica cu nos ta hopi bon hende mes, cu nos ta pone nos pais disponible na refugiado di e manera aki...

E unico diferencia ta cu bo no ta mira nan. O por ta cu ta nos a custumbra caba asina hopi cu un cantidad grandi di persona cu pa nan apariencia ta identificable como Latino y cu nos no ta cana puntra cada un di nan si nan ta legal, Ilegal o refugiado. En todo caso, nan no ta drumi tur caminda riba caya o na lugarnan publico, tapando nan curpa den marduga cu cualkier cos apto cu nan por topa, manera ta e imagen cu nos ta haya di e paisnan den nos region, cu di nan mes caba tin un poblacion considerable cu den hopi caso no tin un dak riba nan cabez. Unda nan ta anto?

Nan ta biba plama riba henter e isla, den apartamento si nan por paga, o den cualkier camber di plywood traha den cualkier cura di hende. Nos no a ripara e aumento enorme den ultimo 10 – 15 aña di tur tipo di construccion, den casco urbano di Playa y San Nicolas, pero tambe den cualkier otro parti di e isla? Cuanto pobreza nan ta sufri eyden, nos no sa, pero nos ta kere e instancianan cu ta atende nan, cu alimento y otro cos. Aparentemente gobierno(nan) a opta pa laga comunidad silenciosamente absorbe e problema aki, y no a crea campamento di refugiado, cu un grupo grandi riba otro, loke lo a duna su propio problemanan tambe. Sin embargo, e politica silencioso aki no por ta aplicable pa e deber di informacion cu gobierno tin cu su propio ciudadanonan. No por simplemente bisa nos cu no ta nos asunto.Y aki segun nos opinion gobierno ta fayando grandemente den duna informacion na comunidad. Y esaki pa un motibo mas. Ta logico cu gobierno ta haya cierto fondo di exterior pa combati e gastonan cu e grupo di refugiado ta trece cu nan. Nos no sa cuanto esey ta ni si e ta yega o no. Asina mes nos ta kere cu tin bastante gasto scondi cu ta nos como ciudadano ta paga. Si esey ta asina, anto ta necesario pa gobierno responsabliza su mes pa loke ta gasta na esaki sin cu e ta visible den presupuesto. Nos ta menciona algun. Ora un refugiado bira malo e mester por haya tratamento medico. No pa AZV paga directamente pasobra nan no ta residencia aki, pero pa tratado y pa consideracion humano mester atende nan. Ken ta paga? Gobierno. Si nan tin yiu, nan tin derecho y deber pa bay scol. Ken ta paga e gastonan extra na scol pa nan? Gobierno? Si esey ta e caso, nan tin mas suerte cu e ciudadano cu mester traha pa e por paga gasto di scol pa su yiunan.

Pa tur claridad, nos no ta trece e cosnan aki dilanti pa crea envidia y rencor, simplemente nos ta desea cu tin informacion adecua di e asuntonan aki, pasobra nos tin derecho di sa. Y tambe pasobra tin varios problema den nos comunidad cu mester resolve, cu por beneficia di un maneho abierto encuanto refugiado. Por ehemplo, den sector priva tin un escasez considerable di trahador. Nos ta considera solamente importa mas hende o nos ta cuminza un maneho di incorpora nan den nos forza laboral? Pakico nos no ta tende nunca nada di banda di nos mandatarionan encarga, ya cu trabao oficial ta implica tambe cu tur e hendenan aki lo bay contribui, loke segun nos lo ta e maneho di cualkier gobierno responsable. Si esey no ta e caso, anto nos no tin pakico di keha tocante tanto hende cu ta traha den sector informal, sea como empresario, sea como empleado. Si e tarea ta pa caba mas tanto posible cu trabao informal pa haci nos fondonan social mas fuerte y beneficia caha di e propio gobierno, anto lo ta necesario pa cuminza comunica cu comunidad.

Den tur esey nos a keda cu un pregunta tambe. Esey ta: cuanto di e personanan cu ta aki, ta refugiado y cuanto simplemente ta 'ilegal', indocumenta? Nos tin e fuerte impresion cu ora ta papia den medionan internacional di refugiado aki, nan no ta haci e distincion ey. Aki tambe ta unda nos autoridadnan debe nos claridad. Nos en todo caso sa sigur cu mayoria di persona indocumenta, awor cu frontera a habri atrobe, no ta risca nan bida riba un boto, sino ta subi un avion, ta baha aki y no ta sali mas... Di tur eseynan gobierno tin un tesoro na informacion digital cu nan a duna na entrada. Ta nos mes tin varios aña ta haci bida di gobierno facil, pasobra nos no ta puntra. Awor si.

Minister Ursell Arends:

Adultonan mayor tin derecho riba cuido di calidad y nos como comunidad tin e deber pa garantisa nan siguridad

Diaranson mainta den parlamento a tuma luga e presentacion di e maneho nobo pa asuntonan di adulto mayor. Prof. Anne-Mei The hunto cu Minister Arends y su ekipo a duna amplio splicacion ariba e prioridadnan cu tin cu atende cu ne den e maneho.

Manera cu tur otro region na mundo, Aruba tambe ta enfrenta cu e consecuencianan di un poblacion cu ta birando mas bieu, esaki ta inclui aumento pa necesidad di cuido y recursonan di sosten social. Durante ultimo añanan a bin ta recopila diferente datos y a studia esakinan pa haya un bista amplio den tur loke ta trata cuido y bienestar pa adulto mayor. Basa riba data, estudionan y consehonan di profesionalnan a bin ta presenta un maneho cu ta enfoca riba cambio di perspectiva riba embehecimento pa adulto mayor, servicionan adecua/adapta di cuido y bienestar y un miho reparticion di recursonan y gastonan di cuido.

Algun di e preguntanan cu a wordo treci dilanti door di parlamentarionan tabata e factor di diversidad y imigracion di Aruba su poblacion y con esaki ta hunga un rol den e ehecucion di e maneho. Minister Arends a asegura parlamentarionan cu ta teniendo consideracion cu a factor nan aki den e vision. Ta imporante pa nos ta consciente cu maneho riba embehecimento di poblacion y bienestar di e adultonan mayor ta toca hopi areanan (e.o. migracion, infrastructura, finansas, educacion) den nos comunidad y lo mester wordo atendi den forma holistico. Aumento di diversidad ta conta no solamente pa embehecimento di un pais pero tambe e unidad di un sociedad. Tambe a menciona cu e maneho di adulto mayor ta uno cu tin cu wordo ehecuta inter-ministerial y cu bon cooperacion entre tur organisacion y departamentonan cu tin di haber cu adulto mayor.

Pa conclui, mester un miho investigacion riba e gastonan di cuido y bienestar pa adulto mayor. Ta esencial tambe pa brinda opcionnan mas amplio di educacion den sector di cuido na Aruba, esaki ta stimula nos hobennan pa sigui un carera den cuido y asina aporta na carga e peso di embehecimento di poblacion na Aruba.

Adultonan mayor tin derecho riba cuido di calidad y nos como comunidad tin e deber pa garantisa nan siguridad, bienestar y brindanan e dignidad cu nan merece.

Ekipo di Aruba participando na counterpart dagen

Ekipo di Pais Aruba ta presente na e asina yama "counterpart dagen" organisa den cuadro di trabao haci den conexion cu Landspakket y pa Ministerio di Asunto di Reino.

Dianan 12,13 y 14 di juni paisnan den Reino; Aruba, Corsou y Sint Maarten ta bin hunto pa asina para keto na e trabounan haci den cuadro di Landspakket como tambe evalua e trayecto anterior. Diferente tema ta wordo trata durante e dianan aki cu ta relata na por ehempel e acuerdo mutuo actual, metodo di cambio y colaboracion entre e paisnan.

E dianan y reunionnan ta canando den bon forma, caminda cu experticio ta wordo intercambia.

Asina bon

Nos Papiamento ta...?

Contribucion nobo y no asina necesario na nos idioma

Den nos edicion dii e siman aki di nos investigacion y comentario encuanto nos idioma nacional nos lo discuti principalmente tendencia nobo cu nos ta observa den uso di Papiamento. Esaki ta concerni na promer lugar palabra nobo cu por ta un enriquecimento di nos idioma, pero por resulta tambe algo cu ta realmente excesivo y innecesario pasobra nos Papiamento conoce caba palabra pa cubri e contenido ey. No ta promer biaha cu nos ta trata e tema, asina no keda straña si bo topa cu algun parti o tema cu nos a yega di trata caba. Tambe nos ta mira regularmente palabra cu ta parce otro y ta resulta confusion ta con usa nan corectamente. Un bon ehemplo di e ultimo aki ta e confusion regular cu nos ta observa entre 'designa' y 'asigna'. En general na tur idioma cu ta usa e dos terminonan aki, 'designa' ta significa 'nombra'. Di otro banda, 'asigna' ta significa 'encarga', por ehemplo, duna un persona un cierto tarea o encargo. Den e idiomanan cu nos ta maneha tambe e mesun distincion ta conta: na Spaño 'designar' y 'asignar', mescos cu Ingles: 'to designate' y 'to assign'. Pa completa, e distincion na Hulandes: 'aanwijzen' (designa) y 'toewijzen' (asigna).
Otro eror similar cu nos ta mira regularmente den prensa y comunicado oficial ta e uso di e verbo 'relata', aparentemente origina di Ingles (to relate) pa bisa loke nos conoce como 'relaciona'. Pues no mester bisa "e mehoracion economico ta relata na recuperacion di turismo", sino "e mehoracion ta relaciona na recuperacion di turismo". Den Papiamento 'relata' ta significa duna un relato, igual cu na Spaño (relatar, relato). Desde antaño nos ta usa e mesun verbo tambe di Spaño: 'relaciona(r)'. Den e caso aki e 'version nobo' tuma di Ingles no ta añadi nada util y nobo na nos idioma.
Recientemente nos por a aprecia un caso nobo di e tipo aki, unda ta traduci eroneamente e palabra na Ingles 'comprehensive' cu 'comprensivo'. E ultimo aki ta existi berdad na Papiamento pero no ta e traduccion bon, pasobra e palabra significa 'tin o mustra capacidad di comprension'. Den un frase: " E director a mustra un actitud comprensivo envez di rabia pa e incidente." Na Ingles su equivalente lo ta 'understanding' o 'supportive'. Na Hulandes esey lo ta 'begripvol'. E traduccion di 'comprehensive' ta 'completo', 'amplio' o 'integral'. Den sector di seguro por ehemplo ta conoci e termino 'comprehensive insurance o 'comprehensive policy', cu ta referi na un seguro p poliza completo o integral, cu ta cubri tur tipo di caso.
Nos tin cierto 'comprension' si pa e eror aki, den e sentido cu riba internet nos ta topa cu website cu ta duna e traduccion eroneo aki. Sin embargo, ora bo sigui busca, bo ta haya esun corecto tambe. No tur cos riba Google Translate ta di confia.
Seguidamente otro palabra cu a yega na nos di diferente banda, den diferente epoca, pero unda mester pone cuidao con ta usa esaki. Recientemente nos ta mira hopi e palabra 'adresa' aparentemente adopta di idioma Ingles ('to address') pa cual normalmente nos ta usa e verbo 'atende'. Pues, envez di 'adresa' e asunto, nos ta atende e asunto. Y no ban comete ademas e eror di 'atende cu e asunto', pasobra esey tambe ta incorecto. Corecto ta pa 'atende un asunto cu un persona o instancia'. Nos ta kere cu aki nos por identifica di biaha di unda e uso eroneo di 'atende cu un asunto' ta bin. Por cierto cu recientemente nos a topa tambe cu un frase unda e uso incorecto menciona aki a ser hiba un stap mas leu: "A duna un splicacion ariba e prioridadnan cu tin cu atende cu ne den e politica aki". Mas simple, mas corecto y mas bunita lo ta: " A duna un splicacion di e prioridadnan cu mester atende den e politica aki".
Nos ta haci un 'side step' aki pa atende otro aspecto cu ta relaciona cu e 'adresa' moderno aki. Den pasado, y awendia hopi menos, nos hendenan tabata usa frecuentemente e verbo 'dresa', loke despues a bira 'drecha'. E verbo antiguo ey a bin di Spaño: 'aderezar' loke por referi na dorna, mehora, o condimenta un cuminda, o instala, drecha un cas o un camber, por ehemplo. Finalmente, nos no ta descarta e posibilidad cu un mandatario un di e dianan aki ta bisa cu el a 'adresa' e problema, y un hende di edad ta comprende cu el a 'dresa' ('drecha') e asunto, loke ta net un paso mas leu... Idioma ta keda interesante.

Asociacion di Specialistanan HOH (ASHA) y di CMC (MSCMC) ta firma acuerdo di intencion pa colaboracion

E Asociacion di Specialista di Aruba (ASHA) y e Asociacion di staf Médiko di Corsou (MSCMC) ta anuncia cu nan a firma un acuerdo di un aña destina pa fomenta miho colaboracion entre e dos hospitalnan. E partnership strategico aki ta busca di brinda servicio di atencion medico di calidad halto riba e islanan di Aruba y Corsou. Ademas, e acuerdo ta describi plannan pa posibel colaboracion cu personal mediconan di e otro hospitalnan cu ta miembro di DCHA (aliansa di hospitalnan di islanan Caribe Hulandes) pa sigui mehora e calidad den region.

E panorama di atencion medico na Aruba y Corsou ta cla pa presencia un transformacion significante na medida cu ASHA y MSCMC uni forsa. Dor di combina experiencia, recurso y conocemento, e dos organisacionnan tin como obhetivo garantisa atencion medico di prome nivel na e comunidad local.

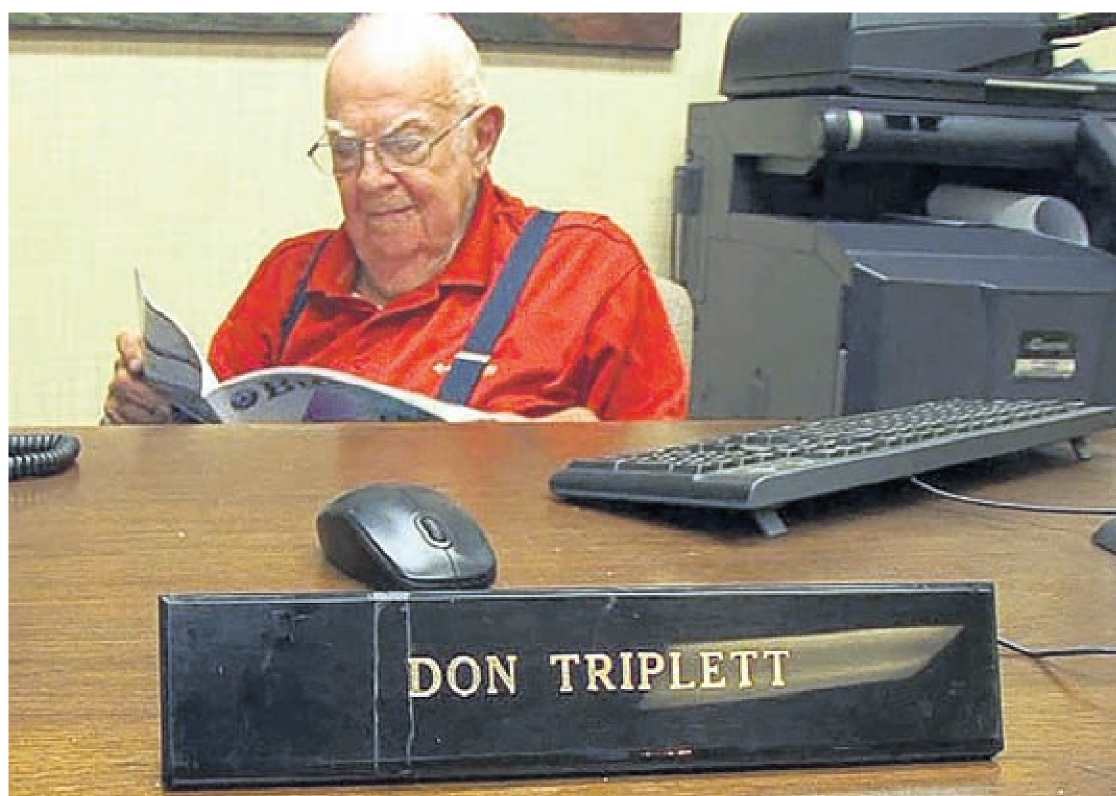
E esfuersonan di colaboracion aki ta implica un fase inicial extensivo di investigacion, cu ta cubri varios aspecto crucial pa un implementacion exitoso di e partnership. E implicacionnan legal, metodonan di trabou, incluyendo protocolnan y procesonan, y tambe e integracion di practicanan medico riba e islanan, ta bay wordo examina profundamente y den e limitenan di e ambito legal. E investigacion integral lo habri caminda pa un sistema di cuido integral cu ta beneficia pashentnan y profesionalnan medico.

ASHA y MSCMC ta reconoce e importancia di colaboracion mas aya di nan mesun islanan. Nan ta explora activamente e oportunidad pa partner cu e otro hospitalnan di Caribe Hulandes pa promove un elevacion di e standardnan medico di henter e region. Trahando hunto por probecha di recursonan comparti, y contribui na sigui mehora e servicionan mediconan den e region.

Tanto ASHA como MSCMC ta compromete pa garantisa un proceso di integracion eficiente.
Lo involucra profesionalnan mediconan, partidonan di interes y comunidadnan local pa recopila informacion y aporta na henter e fase di investigacion. E enfoke inclusivo aki tin como obhetivo pa aporta e necesidadnan y preocupacion di tur partido envolve y facilita un transicion pa un sistema di salud mas conecta cu otro. Hunto, nan ta aspira pa crea un esfera cu ta fomenta innovacion, colaboracion y excelencia, locual na final lo trece miho resultado y satisfaccion di pashentnan.

Donald Triplett, e prome persona pa ta diagnostica cu autismo, a fayece cu 89 aña

(AP)—E homber di Mississippi, Merca, conoci como "Caso 1": e prome persona pa ta diagnostica cu autismo, a fayece. Donald G. Triplett tabata e suheto den un buki titula "In a Different Key," un pelicula documentario di PBS, un entrega di e revista BBC News y varios articulo den revista medico.

Pero pa empleadonan na Bank of Forest, den un ciudad chikito casi 64 kilometer west di Jackson, e tabata simplemente "Don," WLBT-TV a reporta. Triplett a fayece diahuebs, segun Lesa Davis a confirma, ken ta e vice-presidente di e banco. E tabatin 89 aña.

Triplett a traha pa 65 aña na e banco unda su tata Beamon Triplett tabata un shareholder primario. "Don tabata un individual remarcabel," CEO Allen Breland a conta tocante Triplett, ken tabata conoci como un homber independiente. "Y e tabata mantene cosnan interesante."

Triplett, un graduado di Millsaps College na 1958, a disfruta golf y biahamento, y frecuentemente tabata biaha pa luganan exotico, Breland a bisa. "E tabata den su mesun mundo, pero si bo dun'e numbernan di dos of tres cifra, e por multiplica esakinan mas facil cu bo por haya e contesta riba calculator," el a conta e locutor.

E diagnostica di autismo di Triplett a gara atencion despues cu un investigado na John Hopkins University na Baltimore a ricibi un carta den cual e contenido tabata observacionnan di Don su mayornan tocante su habilidad y comportacion. E carta ainda ta den un documento di referencia pa esnan cu a studia e condicion.

Oliver Triplett, e sobrina di Don, a conta The Times-Picayune/The New Orleans Advocate cu e storia di su omo ta ofrece speransa pa mayornan di muchanan cu ta diferente.

"Nan por mira Don y un comunidad cu ta acept'e," el a bisa. "En general, Forest a encurash'e y a acept'e. Esaki a duna hende cu yiunan riba diferente nivel di e espectro speransa cu nan yiunan por experiencia un bida feliz y completo."

Cas Real Hulandes a gana mas di 545 miyon euro for di colonia durante punto mas halto di trafico di catibo

(NLTimes) - E cas di Oranje-Nassau, e Cas Real di Hulanda, a gana por lo menos 545 miyon euro for di colonia Hulandes, unda sclavitud tabata tur caminda. E figura ta ahusta pa inflacion y ta cubri e periodo di aña 1675 te cu 1770.

E ta un di e resultadonan di e investigacion tocante e pais su conexion di e trafico di catibo. E investigacion a ser comisiona pa Ministerio di Asuntonan di Interior y Reino na peticion di miembronan di Tweede Kamer.

Willem II,IV y V tabatin un funcion politico importante den e republica prome cu e Hulanda actual. Esencialmente nan tabata lider y nan ganashi "colonial" ta responsabel pa mita di e awo conoci ingreso cu a ricibi durante e periodo.

E Cas di Oranje-Nassau a beneficia di varios manera for di e colonianan aki y for di sclavitud, e investigacion a mustra. Por ehempel, VOC tabata un fuente importante di ganashi colonial. E famia noble no a inverti den VOC directamente, pero na e tempo aki, e shareholders a keda di acuerdo cu lo paga e famia Oranje como si nan ta doño di aproximadamente 3 porciento di e bienes. Nan a usa nan influencia regularmente pa resolve problemanan den e compania di trafico.

Minister Hanke Bruins Slot a ricibi e buki, cual lo forma e base pa investigacion mas profundo riba diahuebs. E investigacion a keda ehecuta pa varios instituto liderap a e Instituto Real di Lenguahe, Pais y Etnologia na Leiden.

Compania di carga a mescla sushi kimico den gasolin pa añanan largo

(CuraçaoChronicle) - Mescla kimico barata den gasolin di barco ta sumamente lucrativo pero tambe ilegal. E director di un compania grandi basa na Antwerp involucra den transportacion ta enfrenta un sentencia di 3 aña den prizon y un boet di 3.7 miyon euro pa combinacion di sushi cu gasolin for di Corsou.

Den combersacionnan telefonico intercepta, e sospechoso a referi na e sushi como "sushi Curasoleño." Anteriormente den e aña aki, un duo ta para dilanti corte na Belgica, determina pa convence corte cu nan no a haci nada malo. Segun e homber, esaki ta un mal entendido y a bisa cu e lo "aprecia un veredicto lihe," el a splica. "E caso aki tin mas di 10 aña andando. Mi no por bende mi compania."

Nan no ta e individuonan tipico cu bo lo relaciona cu un organisacion criminal. Sinembargo, e duo aki ta sospecha di ta e organisadornan tras di un ofensa ambiental serio. Ta acusa e pareha di a usa sushi kimico y dañino na un escala grandi pa produci gasolin pa barco. Esaki ta cuminsa na Corsou.

Den medio di Corsou, rond di Willemstad, tin un waf grandi. Antes e tabata un mangel yen di mata cu raiz cu ta extende riba e awa pero desde e tempo aki nan a disparce. Parti di e waf aki tin mas di 70 aña como un "zona di desaster ecologico". Durante e añanan, e awa a yena cu capanan diki di asfalt y otro sushinan di refineria. Te awe, si bo cana na e area aki bo por mira e polucion claramente. Localnan tin añanan ta yama e area aki "riu di asfalt".

E combinacion di gasolin pa haci nan util ta claramente suheta na regulacion. Sinembargo e cuadro di e regulacion aki ta compleho y e mercado di gasolin ta organisa internamente. Ademas, rekisitonan mas estricto ta necesario tocante emision di sulfur pa haci e buskeda di ingredientenan barata menos atractivo. E ta un negoshi di miyones di dollar den cual partidonan ta pusha e reglanan y hopi biaha ta kibra nan. Follow the Money anteriormente a describi con sushi kimico ta mescla cu gasolin extensamente.

Investigacion di polis Hulandes a revela cu e asfalt for di Adphalt Lake Recovery no solamente ta ser mescla cu petroleo light sino tambe cu azeta di motor usa cu ta colecta localmente y gasolin di barco usa colecta den Corsou. Sushi, den otro palabranan.

Parlamentario Hulandes ta trece dilanti preocupacion tocante investigacion riba independencia di educacion na Corsou

(CuraçaoChronicle) - E investigacion cu a tuma luga pa evalua e estado di educacion na Corsou, conoci mas tanto como e medida base, a cuminsa haya critica pa falta di independencia.

Joba van den Berg, e parlamentario di e partido CDA, a vocifera su preocupacion tocante e problema aki y tin intencion di adresa esaki durante e debatenan di dos minuut binidero den e cas di Representantenan.

Van den Berg a enfatisa cu tin critica den e sector di educacion den e pais tocante e con obhetivo e investigacion aki ta, citando cu Education Inspectorate ta involucra den e investigacion. Segun su persona, esaki ta trece duda tocante con imparcial e resultadonan lo ta, comparando esaki na un situacion unda e "carnicero ta evalua su propio carni."

E version finalisa di "Baseline Measurement of the Curaçao Education System," subtitula "Challenges, Strengths and Solutions (Desafionan, Partinan fuerte y Solucionnan)," a ser otorga na Minister Sithree van Heydoorn 4 luna atras. Sinembargo, preocupacionnan a surgi tocante e independencia di e estudio, mirando Education Inspectorate su participacion. Van den Berg su intencion cu esaki ta pa trece atencion riba e preocupacionnan aki y inicia un discusion riba e topico durante e debatenan parlamentario.

E problema tocante e investigacion di independencia den educacion ta di significancia grandi pa motibo cu esaki ta sigura e credibilidad y confiabilidad di e resultadonan. Van den Berg su iniciativa tin e meta di adresa e preocupacionnan aki y sigura cu evaluacionnan futuro tocante e sistema di educacion na Corsou ser conduci independientemente y obhetivamente.

Lider di partido D66 den parlamento Europeo, Sophie in ‘t Veld, ta cambia pa partido Volt

(NLTimes)—Miembro di Parlamentario Europeo (MPE) Hulandes, Sophie in ‘t Veld, a anuncia diabierna cu e ta bay cambia partido. Despues di casi 30 aña como un miembro di D66, y actualmente e lider di e partido den Europa, e politico a bisa cu el a bira mas distancia na e partido y cu awo e ta bay continua cu partido Volt.

“Mas cu mita di mi bida, mi tabata parti di D66, y D66 tabata parti di mi,” el a skirbi. Sinembargo, ainda e ta entusiasma pa Europa uni, y ta keda pasiona tocante politico en general. “A base di mi conviccionnan Europeo, mi ta bay uni cu partido Volt. E vision social-liberal, progresivo y pro-Europeo Volt ta cuadra cu esun di mi y ta sigui persevera tur dia den nomber di votadonan pa casi dos decada.”

In ‘t Veld a ser eligi pa Parlamento Europeo 20 aña pasa, y desde e tempo ey, a funciona como e lider di e fraccion den politica Europeo. El a gaba D66 y su miembronan pa mantene su posicion pro-Europeo. Den cuatro diferente eleccion, su nomber tabata un di e prome pa sali den e lista di candidato di D66. “Pero den e ultimo añanan, e sintimento Europeo a keda den idealismo abstracto, un poco agota y mecanico,” el a skirbi riba Substack.

“Mientras cu e Union Europeo ta desaroyando hopi lihe den un mundo turbulento, D66 ta sigui enfoca riba politica nacional, mas tanto a pesar di nos metanan Europeo, y tin biaha hasta incluyendo e uzo di caricatura tocante “Brussels” cu cual nos a custuma for di otro partido.”
El a bisa cu el a notifica presidente di partido Victor Everhardt di su decision “cu curason pisa,” incluyendo su intencion pa cancela su miembresia di D66. El a zundra tambe tocante e ambiente di trabou, unda ta keda ignora e victimanan di comportacion inadecua. El a bisa cu su esfuersonan continuo pa aumento preocupacion nunca a resulta den accion sustantivo.

“Loke e futuro ta encera no ta sigur. Tempo lo bisa si mi a haci e decision corecto.”

Segun Rabobank: Hulanda ta mas rico si, pero no mas contento ni mas saludabel dede 2019

(NLTimes)—E economia Hulandes a crece desde 2019, pero e populacion no a bira mas contento ni mas saludabel. Como resultado, prosperidad amplio apenas a cambia den e ultimo tres añanan, mientras cu Hulandes a bira mas rico pa capita. Economistanan di Rabobank y Utrecht Universiteit a yega na e conclusion aki despues di a analisa varios aspecto di e bienestar di e populacion Hulandes.

E investigadonan a mira data economico manera salario, consumo y produccion, ora nan a purba di crea un imagen amplio di e bienestar na Hulanda. Pero tambe nan a agrega mas atributo den e analisis, manera felicidad, salud, hogar, miedo ambiente y seguridad.

E imagen economico a sigui mehora. Ademas e publico Hulandes a haya mas seguridad laboral y salario ta aumentando. Na otro banda, “bienestar subhetivo,” defini como con satisfecho un hende ta sinti en general, a cay desde 2019. Esaki tambe ta aplica pa satisfaccion den situacion di bida y salud. E sentimentonan aki probablemente a ser afecta pa e mercado di hogar preta y e pandemia di coronavirus.

Hasta ora a balansa e deterioracion conta e crecemento economico, prosperidad amplio ta bay keda relativamente stabiel compara cu 2019. Den un periodo di intervencion, prosperidad a cay un tiki despues di cinco aña di e pandemia, pero despues a subi un tiki atrobe.

Utrecht Universiteit y Rabobank tambe a reporta diferencianan regional. Prosperidad amplio den Delfzijl y e area cu ta rondona e municipio di Groningen ta mas abou cu e averahe. Nivel di salario eynan tabata relativamente abou y hende tabata menos satisfecho den nan hogar.

E areanan urbano den y den cercania di Amsterdam, Den Haag y Rotterdam tambe a haya un resultado bou di e averahe. Ta specialmente dificil y mas caro pa haya cas aki. Habitantenan di e porcion zuidwest di Overijssel ta disfruta e prosperidad amplio mas halto. Segun e investigadonan, e balans entre trabou y bida priva ta remarcablemente bon eynan.

No tin diferencianan hopi grandi entre region, segun Erik Stam, profesor di economia na Utrecht Universiteit. “Loke nos ta mira mas tanto ta cu un grupo grandi di regionnan ta riba of cerca di e nivel averahe di prosperidad amplio na Hulanda. P’esey e grupo mediano apenas ta diferencia for di otro pa loke ta trata nivel general di prosperidad amplio,” el a splica.

“E diferencianan regional existente ta mayormente relata na diferencianan den satisfaccion di hogar y salario.”

Falta di gasolin ta profundisa e crisis na Bolivia

(Infobae) - E crisis petrolero ta provoca e falta di gasolin na La Paz y diesel na Santa Cruz, debi cu inversionnan a disparce ora Evo Morales tabata den Gobierno (2006-2019).

Den prome cuatro luna di aña, Bolivia a importa combustibel cu un balor di 1.007 miyon dollar y a exporta gas natural pa 753 miyon dollar. Contrario na loke tabata pasa nuebe aña pasa, ora e benta di gas tabata supera dies biaha e compra di combustibel den exterior.

E compania estatal di petroleo YPFB ta sigura cu e provision di combustibel ta normal, pero consumidornan di La Paz awor ta wak con den gasolin station tin scarsedad di productonan, sin ni un splicacion ni consuelo. Tambe e gas liquido di petroleo (GLP) tin escasez y e compania ta informa cu ta bay bende un baki so pa famia.

Presidente di Banco Central a admiti cu e comprasnan di combustibel tabata atrasa debi cu gobierno no ta conta cu e placa necesario, pero nan ta consciente di e yegada di un barco Chines cu ta bay anuncia den proximo lunanan, pero esey tampoco ta bay ta e solucion.

Antonio Saravia un figura nobo di oposicion a bisa cu e crisis economico ta bay resolve solamente ora lo reduci e cantidad di ministerionan na menos di e mita y cerando companianan estatal cu deficit, specialmente reduciendo impuesto y aplicando un cambio fiho cu e dollar.

Di su parti, e presidente Luis Arce ta pensando cu su gobierno ta propone implementa e "socialismo comunitario" na Bolivia, loke ta supone e derecho di elimina e derecho na propiedad priva.

Den su enfrentamento cu Morales, Arce a haya cu casi tur su partido ta apoya e renobacion di e dirigencia politico, loke ta supone e hubilacion di Morales, e dirigente cocalero.

Morales di su parti a dicidi cu e direccion di e partido MAS ta bay saca di nan congreso na esnan cu ta eherciendo funcion publico. Di e forma aki tur siguido di Arce, incluyendo Arce mes a keda sin por asisti na congresonan di e partido, na unda ta eligi e candidatonan pa eleccionnan nacional.

UNHCR ta informa cu Siria y Colombia ta registra e cantidad mayor di desplasadonan den nan mesun pais

(NTN24) - Halto Comisionado di Nacionnan Uni pa Refugiado (UNHCR) diaranson ultimo a publica su rapport anual tocante Tendencia Global di Desplasamento Forsa na 2022 cu varios dato clave, na nivel mundial, tocante refugiadonan, solicitud di asilo y desplasamento.

Den esaki, UNHCR a menciona cu pa fin di 2022, casi cuatro di cada cinco persona desplasa internamente di manera protegi of asisti pa e organisacion aki tabata permanece desplasa den solo 10 pais na henter mundo.

"Siria y Colombia ta sigui reporta e cantidad mayor di personanan desplasa den nan mesun pais cu 6.8 miyon y 6.7 miyon respectivamente, cifranan cu ta coincidi cu esun di fin di aña anterior," a bisa.

Esaki ta nifica cu pa fin di 2022, un di cada tres persona Sirio cu tabata permanece na su pais ta ainda nan tabata den situacion di desplasamento interno, despues di mas di un decada di conflicto.

"Na Ucrania, e cantidad di personanan cu tabata permanece desplasa internamente na fin di 2022 tabata di 5.9 miyon, un aumento shete biaha superior pa loke ta trata cifranan di fin di 2021, despues di e invasion na gran scala na e pais ey a tuma luga na februari 2022," UNHCR a splica.

Tambe a señala cu "na Colombia, Georgia y Ucrania, infancia tabata representa entre 21% y 28% di e personanan desplasa internamente den cada pais."

Den rapport tambe ta describi cu e cifra di refugiadonan na mundo (te maart 2023) ta alcansa un record di 110 miyon persona. Venezuela cu 5.5 miyon, ta e pais principal di origen di desplasado den region Latino Americano.

Colombia, cu 2.5 miyon ta e pais receptor principal di refugiado den region y e di tres despues di Turkia y Iran na nivel mundial. Tambe Colombia a ocupa e di shete luga entre e paisnan solicitante di asilo cu 90.500 caso.

Ola di calor ta laga atras por lo menos 10 morto na Mexico

(NTN24) - Mexico ta atravesa dianan di un calor intenso cu te ayera a laga atras 10 morto y ta asota 9 di e 32 estado di e pais.

E ultimo caso di fayecimento debi na e ola di calor aki a registra na Tabasco, na unda dos adulto y un menor di edad di e mesun famia a muri despues di a keda drumi den un auto cu airco cendi.

Di acuerdo cu cientificonan di Instituto di Ciencia di Atmosfera y Cambio Climatico di Universidad Nacional Autonomo di Mexico, e temperaturanan halto ta supera 45 grado y ta bay extende te proximo 1 di juli.

Asina mes, nan ta premira cu na Tabasco, Campeche, Cohauila, Nuevo Leon, San Luis Potosi, Sinaloa, Sonora, Tamaulipas y Veracruz e temperatura lo surpasa 45 grado.

"E emision cu cayanan, avenidanan, asfalt ta emiti mas tur e cristal cu e cual edificionan ta construi ta duna sensacion riba 50 grado," e meteorologo Mauro Morales a splica na medionan local.

"Sistema di presion halto ta haci cu tur cos rond di aire ta gira manera holoshi y ta evita por completo e yobidanan. Nan ta despeha e shelo y ta haci cu radiacion ta cay," el a agrega.

Ta p'esey cu por a mira Mexicanonan usando paraplu, pechi, consumiendo bebidanan refrescante y bistiendo paña fresco pa disminui e exceso di calor.

Di su parti, autoridadnan a conseha hende pa expone nan mes na solo entre 10:00am y 5:00pm. Pa usa sunblock y mantene nan mes bao alerta debi na un golpi di calor eventual.

Ta por lo menos den cuatro estado a modifica e orarionan escolar cu e obhetivo di evita expone e muchanan na temperaturanan halto.

Venezuela: ONG ta pidi e regimen di Maduro respuesta na e necesidadnan di e pueblo indigena Yupka

(LaPatilla) - E ONG Venezolano Clima 21 y e Observatorio para la Defensa de la Vida (Odevida) a pidi diahuebs na e Estado duna respuesta na e necesidadnan di e pueblo indigena Yukpa, cu ta biba na estado Zulia y cu su integrantenan a protesta durante e ultimo dianan pa exigi permiti nan bende nan artesania na Caracas.

"E Estado Venezolano mester actua di biaha den e buskeda di camindanan pa e areglo di e conflicto actual pa e pueblo Yukpa," e organisacionnan a indica den un comunicado.

E accionnan aki, nan a sigui splica, mester ta orienta pa e proteccion di e derechonan etnico, respuesta na nan necesidadnan real cu participacion efectivo di e pueblo y proteccion contra violencia contra nan integrantenan.

Di mesun manera nan a denuncia e existencia di un campaña sistematico y permanente di criminalisacion y desprestigio di e reclamonan legitimo di e pueblo Yukpa, cu por sirbi, den nan opinion, pa legitimisa un aumenta di represion y persecucion di e integrantenan di e pueblo ey.

E organisacionnan a afirma cu tin falta di atencion di parti di e Estado cu a hiba e pueblo aki na un situacion grave di pobresa, enfermedadnan cu a wordo supera cu a aparece atrobe y vulnerabilidad den eventonan meteorologico extremo.

Dialuna ultimo alrededor di 100 indigena Yupka a blokia e brug ariba e lago di Maracaibo, esun mas grandi di Venezuela, pa exigi pa permiti nan comercialisa nan productonan na e capital di e pais.

E grupo a purba di biaha pa Caracas den e ultimo dianan, loke a ser impedi pa funcionarionan di cuerponan di seguridad.

Igualmente nan a pidi pa dialoga cu funcionarionan di e Gobierno pa trata asuntonan manera problemanan di vialidad, como tambe escasez di medicina na Sierra de Perija, unda nan ta biba.

Despues di e protesta aki, e Ministerio di Relacion Interior a anuncia e creacion di un Estado Mayor pa aborda prevencion y atencion integral, hunto cu e carteranan di Pueblonan Indigena, Agricultura, Cultura, Salud, Alimentacion, Defensa y Seguridad Ciudadano.

Republica Dominicana no a autorisa Canada e instalacion di oficina pa yuda e Polis di Haiti

(DiarioLibre) - Republica Dominicana a nenga diabierna ultimo di a autorisa e instalacion den su teritorio di un oficina Canades pa atende e necesidadnan di e Polis Nacional di Haiti (PNH).

E declaracionnan a ser ofreci pa e minister di Relacionnan Exterior Dominicano, Roberto Alvares, ken a ademas, a sostene cu e gobierno no a discuti e tema.

"E gobierno Dominicano ta confirma cu e no a discuti, acorda of concede autorisacion algun pa instalacion den nos teritorio di un oficina Canades pa coordina apoyo na e Polis Nacional Haitiano, manera informacion di un medio Canades ta indica," e minister a bisa.

E cadena di radio Radio-Canada empresa di comunicacion financia a traves di aportacion di e Estado, a anuncia diahuebs cu e gobierno Canades ta bay habri un oficina na Republica Dominicana, cual su mandato principal ta

bay ta atende e necesidadnan di e Polis Nacional di Haiti (PNH), e unico forsa policial yama pa interveni pa reestablece e pas na e pais."

Di su banda, e Ministerio di Relacionnan Exterior di Canada a afirma cu Republica Dominicana tabata presente na e reunion ministerial manera socio clave unda cu a discuti e situacion di seguridad na Haiti y a dicidi di habri un oficina na Quisqueya pa atende e necesidadnan di e Polis Nacional di e pais bisiña.

Den un comunicado emiti pa e Ministerio di Canada, no ta identifica e persona cu a representa e pais Dominicano na dicho reunion.

Venezuela: Merca ta extende licencia pa transaccionnan relaciona cu COVID-19 na Venezuela

(ElNacional) - E Departamento di Tesoro di Merca a extende te cu juni di 2024, e licencia 39B, den cual e ta permiti Nicolas Maduro realisa cierto transaccion na algun banco Venezolano sanciona pa trata e prevencion y atencion di COVID-19 na e pais.

E institucion Norte Americano a detaya den un nota publico ariba su website cu e licencia no ta permiti e desblokeo di bienes di institucionnan sanciona, como tampoco e realisacion cu tin un meta diferente na e lucha contra COVID-19.

E autorisacion aki no ta permiti e exportacion of re exportacion di cualkier bienes, tecnologia of servicio militar, cumprado of importador di servicionan di inteligencia; cualkier transaccion of actividad cu ta involucra Petroleos de Venezuela S.A. na e Banco di Desaroyo Economico y Social di Venezuela (Bandes), of na e Banco Bandes Uruguay S.A., of cualkier entidad den cual e tin participacion di 50% of mas.

Dilanti esaki, e ta autorisa solamente e compra y benta di suministro di bioseguridad y proteccion personal manera batanan medico, bril medico pa wowo, glove pa operacion, tapaboca N95, N99 y N100, tanki di oxigeno, entre otro.

"E servicionan relaciona cu COVID-19 ta inclui por ehemplo: tratamento di pashentnan cu sospecha of confirmacion di COVID-19; capacitacion necesario pa e uso sigur y eficaz di e bienes pa su uso relaciona cu prevencion, diagnostica of e tratamento di COVID-19; realisacion di investigacion ariba COVID-19; servicionan necesario pa e operacion, mantenemento of reparacion di bienes pa su uso den relacion cu prevencion… tanten cu cumpli cu tur e condicion- y limitacionnan na Venezuela GL 39B", e nota a agrega.

Studiantenan a demostra talento durante Competencia di Baile Deportivo y Cultural Escolar 2023

Danki y Pabien na tur scol participante y ganador

Diasabra ultimo Minister di Cultura Xiomara Maduro tabata presente na e Competencia di Baile Deportivo y Cultural di Weganan Escolar We Aruba cu a tuma luga na Aruba Entertainment Center na Dakota. Un publico grandi di nos muchanan di scol hunto cu mayornan y demas publico a presenta un bunita competencia di talento y coreografia di bailenan cultural y moderno entre diferente scol.

Minister Xiomara Maduro di Cultura a hiba palabra na un y tur presente y a trece dilanti cu pa su persona ta un honor di por ta presente pa dirigi palabra na un evento special caminda nos muchanan di scol ta demostra nan talento den baile, despues cu dos siman largo scolnan a bataya den competencia deportivo di Weganan Escolar 2023. Esaki ta e di dos competencia di Baile Deportivo y Cultural di Weganan Escolar, aña pasa esaki a tuma luga den Cas di Cultura, cual a resulta un exito grandi, un Cas di Cultura completamente yen y hasta un cantidad di persona mester a keda pafo pasobra no tabata tin mas espacio. Mirando esaki a dicidi di haci esaki den un espacio mas grandi y brinda oportunidad pa mas persona por disfruta di esaki y apoya nos talentonan escolar. E mandatario a expresa cu como Minister di Cultura e ta hopi contento y orguyoso di mira nos muchanan participa den competencia cultural, den e caso aki baile, asina demostrando nan aprecio pa locual ta e cultura di nos país, pero tambe caminda nan ta presenta nan talento den baile moderno.

E aña aki un total di mas di 10 scol a participa caminda tabata tin representacion di scolnan special, preparatorio, basico y avansa presentando nan show di baile cu un coreografia prepara specialmente pa e competencia aki. Minister Maduro a desea tur scol, participante, docente y dirigente di baile hopi exito. Como tambe e cuerpo di hurado cu nan gran responsabilidad.

Tabata tin un bunita programa prepara cu presentacion di grupo Tipico, Grupo di Baile y nos artistanan na unda tur esnan presente por a disfruta di esaki. No por a keda sin falta e tentnan cu a ofrece nos dushi cuminda, boca dushi y artesania local.

Pa Minister Maduro e evento aki a mustra e union di talentonan di nos scolnan caminda nos hobenann ta bini hunto y a ta competi sanamente. Minister di Cultura a gradici su colega Minister di Enseñansa y Deporte Endy Croes, tur departamentonan di Gobierno, IBISA, Departamento di Cultura, CCDN, Comision encarga cu e organisacion di Weganan Escolar 2023 y boluntarionan cu a yuda pa por a haci e competencia di Baile Deportivo y Cultural Escolar 2023 un exito grandi. Danki na tur scol y alumnonan cu a participa y especialmente e scolnan ganador. Masha danki pa biba nos Cultura.

AHATA Impact Award 2023 a reconoce 4 compania pa nan impacto positivo den nos comunidad

Aruba Hotel &Tourism Association a introduci un programa di premiacion pa reconoce companianan responsabel cu ta priorisa mehoracion di nos comunidad.

Un panel di hurado independiente, consistiendo di 5 persona profesional, a revisa 37 aplicacion impresionante di compania cu ta dedica na crea impacto positivo den comunidad y no solamente na nan meta financiero.

E hurado a crea criteria oficial pa scoge un ganado den 4 pilar di sostenibilidad, y asina reconoce nan esfuersonan excepcional na bienestar di nos isla:

- Bucuti & Tara Beach Resort a gana AHATA Impact Award pa "Proteccion di Medio Ambiente".

- Divi & Tamarijn Beach Resort a gana AHATA Impact Award pa "Inversion den caridad".
- Bodegas Papiamento a gana AHATA Impact Award como "Campion pa Cultura".
- La Cabana Beach Resort a gana AHATA Impact Award pa "Desaroya Bienester di Empleado".

Durante un Asamblea General di miembro, Presidente

y CEO di AHATA, Tisa LaSorte, a entrega un obra di arte di artista Gilbert Senchi, na e 4 ganadonan den presencia di ehecutivonan den industria di turismo y Minister di Turismo y Salubridad Publico, Sr. Dangui Oduber.

AHATA ta orguyoso di e dedicacion immenso di e ganadonan y ta gradici tur compania cu ta inclui metanan di

sostenibilidad den nan plan anual y ta tuma accion pa contribui na cambio positivo den nos comunidad. Cu e exitoso programa di AHATA Impact Award, e asociacion di turismo a logra un meta principal pa apoya comercio cu tin maneho sostenibel y ta spera di por inspira mas participacion y dedicacion di munco comercial na practicanan di impacto.

E panel di hurado, cu a dedica nan tempo y conocemento na e programa di premiacion, a consisti di: Daniel Tecklenborg, Director di CEDE; Rosabelle Illes, PhD den Psicologia y Miembro di Facultad di Universidad di Aruba; Jan Noordzij, Director di Advance Human Resource Services; Francielle Laclé, Advisor di Desaroyo Sostenibel, y Ray-Anne Hernandez, Director di UNOCA.

AHATA ta gradici e sponsors di e evento ceremonial: Balashi Brewery, Elite Productions, The Ritz-Carlton, Aruba, y BEE4 Consultancy and Events.

Pa mas informacion di e esfuersonan sostenibel di cada 37 nominacion pa AHATA Impact Award 2023, bishita www.ahata.com.

En conexion cu Celebracion Dia di San Juan/Dera Gay:

Minister di Cultura, Xiomara Maduro, a presenta revista "E Cosecha di Juancho"

Durante conferencia di prensa na cas di cunucu Tan Tin, Minister di Cultura y Finanzas a presente un revista pa tur mucha di scol preparatorio y basico. Esaki ta relaciona cu e celebracion di Dia di San Juan/Dera Gay cu ta dia 24 di di juni proximo. E meta di e revista "E Cosecha di Juancho" ta pa nos sigui informa y educa nos muchanan riba e historia di San Juan. A traves di e revista aki ta haya informacion con esaki a inicia, su origen y con nos hendenan di Aruba ta celebr'e.

Den e revista ta haya informacion di entre otro, e historia di e celebracion Dia di San Juan/Dera Gay, e nificacion di bistimento di color geel y cora, e candela, musica y baile, nificacion di e gay y contamento di storia di antes cu tabata tuma luga durante San Juan. Ademas tin wega pa mucha, pintura y concurso cu e muchanan por participa pa gana premio. E revista aki lo wordo entrega via scol na 14 mil mucha. E mandatario ta hopi contento cu e interes e aña aki ta hopi grandi pa celebracion di Dia di San Juan.

Di parti UNOCA nan lo presenta un serie di videonan educativo di Dia di San Juan riba nan plataforma social y canalnan di television. Pa locual ta Comision Celebracion Dianan Nacional, lo ta encarga pa promove tur eventonan di San Juan, y tur instancia/organisacion tin chens te cu 19 juni proximo pa informa CCDN via su email adres ccdn@cultura.aw pa asina e evento wordo publica riba e calendario di evento.

Eventonan registra di Dia di San Juan/ Dera Gay 2023 te na e momentonan aki:
Centro di bario Playa Pabou, Centro di bario Noord, Centro di bario Savaneta, Fundacion Chico Harms na Centro di bario Brazil, Instituto Kateketiko Diosesano Aruba, Club Sport Boys y Jong Sanicolas.
E mandatario a gradici Archivo Nacional Aruba, UNOCA, Departamento di Cultura, Comision Celebracion Dianan Nacional pa nan cooperacion y tambe tur organisacionnan cu ta organisando eventonan pa Aruba por celebra Dia di San Juan/ Dera Gay. Ademas ta invita henter comunidad pa asisti na e celebracionnan di Dia di San Juan/Dera Gay den barionan y biba nos cultura.

OPINION

DMH ta enfoca riba dies consecuencia pa un mucha cu lanta sin e figura paterno den su bida

Lanta trempan, prepara e desayuno di e muchanan, hiba nan scol, bay trabou, busca nan bek, hiba e muchanan na nan actividadnan extraescolar, probecha e rato pa pasa cumpra algo y finalmente bay cas.

Kisas esaki ta algun di e poco rutinanan cu un tata presente den bida di su yiu lo ta haci. Pero den realidad na Aruba, cuanto mucha por realmente bisa cu nan tata ta gran parti di nan bida diario? En conexion cu Dia di Tata, Departamento di Mucha y Hoben (DMH) ta pone extra atencion na 10 consecuencia na momento cu un tata no ta presente den bida di un yiu.

Dies Consecuencia pa un mucha cu tata ausente:
Poco confiansa den su mes; Sin duda, un mucha lo tin un autoestima abou y no ta capaz di kere den su mes. Esaki lo ta un obstaculo grandi na momento di tuma decision importante.
Desconfiansa den otro; Con un mucha ta bay confia den otro, si ni sikiera su tata tabata t'ey, ora tabatin mester di dje? Esaki ta desemboca den problema pa relaciona cu otro y ta hacie un mucha insigur.
Problema di conducta; Hopi mucha ta busca manera pa haya atencion y nan ta hacie, door di transforma den 'mucha chikito rebelde of malamucha'. Nan ta comporta malo na scol, ta uza agresividad, ta kibra regla…enfin tur loke ta necesario pa haya atencion.

Problema emocional; E falta di cariño den infancia por genera un adolescente cu problema serio pa controla su emocionnan. Durante adolescencia nan ta enfrenta numeroso sintimento, cu por crea un personalidad fragil.
Constante duda; Falta di tin un referencia firme den infancia, por transforma den adolescente cu hopi duda y indeciso, cu problema pa tuma decision importante y riba dje, cu un incapacidad pa compromete su mes.
Comportacion compulsivo; E muchanan tin tendencia di ta poco racional y ta laga nan mes ta dirigi pa nan impulso. Nan ta sinti ansiedad y stress y hopi biaha compaña pa un comportamento agresivo.
Depresion; E angustia di no tin un referente emocional band'i dje, por desencandena den un mucha cu depresion.
Problema mental; Den caso extremo, por genera problema grave na nivel psicologico, manera trastorno di personalidad.

Adulto dependiente den exceso; E muchanan aki ta bira adolescente cu un dependencia den un futuro pa busca un hende cu ta yena e bashi cu nan ta sinti. Esaki por conduci na buscamento di un forma no saludabel na persona cu ta cuida nan. Nan tin miedo di ta rechasa, cu ta bandona nan. P'esey nan ta capaz di sacrifica den exceso, contal di tin un hende band'i nan.

Bashi interior continuo. Ta manera un buraco cu no ta logra tapa. Den ocasion, e falta di cariño aki di nan tata den nan infancia ta compaña nan pa semper.

Pues abo como TATA, sea biologico of no, NO LUBIDA, cu un mucha no ta su so, djis ora bo no ta na cas of den e nucleo familiar. Bo yiu ta nan so tambe, ora abo ta laga amistad, television, trabou y celular ta un gran motibo di bo ausencia! Feliz Dia di Tata.

Skirbi pa Robert Arends

Serie di comentario di Robert Arends

John Wesley
E caso di John Wesley College ta hala hopi atencion y causa e pregunta : Con sigur e existencia di tur otro scol ta?

Loke sigur falta - pa por maneha enseñansa bon - ta un inventarisacion (cifranan concreto) di e :
cantidad di cada sorto di scol;
cantidad di alumno na cada sorto di scol;
cantidad di alumno den cada klas di cada sorto di scol.

Ta cu cifranan concreto so por planea cuanto scol , cuanto maestro , cuanto klas mester tin pa por maneha e scolnan di Aruba di forma duradero y eficiente.

Ki dia pueblo por mira e inventarisacion di tur scol cu ta ser subsidia pa Gobierno ?

Ta djis pidi pa cifranan concreto!

Ministerio Publico y CEO/KIA
Minister nan, dicon Ministerio Publico (Openbaar Ministerie) si tin CEA / KIA pa menasa debedo nan di boet y Ministerio Publico ta exitoso den cobramento (compliance) di boet mientras Departamento di Impuesto no tin CEA/KIA na su disposicion pa menasa y cobra debedo nan di belasting?

Accidente semi-frontal cu hende herida dilanti Anytime Bar Restaurant na Paradera

Diahuebs merdia a drenta informe di un accidente cu hende herida dilanti di Anytime Bar Restaurant na Paradera, mesora a dirigi tanto polis como ambulance na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu aki ta trata di un accidente semi-frontal unda un persona a resulta herida. Na yegada di e ambulance nan a atende e victima.

Chauffeur no a regula velocidad ni mantene distancia y a dal tras di un auto riba Watty Vos Boulevard

Diahuebs mainta a drenta informe di un accidente cu hende herida na e rotonde di Tanki Leendert riba Watty Vos Boulevard. Mesora a dirigi un patruya na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu un chauffeur di un minivan blanco lo no a regula velocidad ni mantene distancia y a dal den un Toyota Yaris shinishi. E dama pasahero a sinti un poco dolor y a laga ambulance bin check e.

Postbode a trot core bay pa cacho riba caya no atake pero el a bay dal riba pickup herida su mes

Diaranson mainta a drenta informe di un accidente cu hende herida na Barcadera, mesora a dirigi tanto polis como ambulance na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu ki ta trata di un accidente unda cu un postbode a core trot bay pa un cacho riba caya cu a bay pa atak'e no yeg'e pero el a bay dal riba un pickup pasando. Debi na e impacto aki el a dal abao y herida su mes. Na yegada di e ambulance nan a atende e victima y a transporte pa hospital. Na prome instante polis kier a detene e chauffeur pasobra e no por a mustra ningun identificacion pero despues di un rato e identificacion a aparece y no tabata necesario mas pa detene e chauffeur.

Auto a dal ciclista sin luz cu a crusa su dilanti na Caya Otilio "Boes" Orman

Diaranson anochi a drenta informe di un accidente cu hende herida na Caya Otilio "Boes" Orman, mesora a dirigi tanto polis como ambulance na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu aki ta trata di un accidente unda un ciclista coriendo sin luz a crusa dilanti un auto e chauffeur a purba kita pero e impacto tabata inevitabel y a dal e ciclista mand'e dal e windshield di e auto y cay abao. Na yegada di e ambulance nan a atende e victima y a transporte pa hospital.

Sherissa Tsu Cabesante Colegio Bon Bini:

"Nos ta mira cambio positivo cerca e muchanan cu e lesnan interactivo"

Colegio Bon Bini a gana 4 borchi digital y 25 tablet a traves di campaña di Edutech

Colegio Bon Bini ta un di e scolnan ganador di e proyecto di Edutech di Gobierno di Aruba y Futura den cual a pone fondo disponibel pa proyectonan di innovacion di scolnan. Cabestante di e scol sra. Sherissa Tsu a expresa cu Colegio Bon Bini ta sumamente contento pa motibo cu ya pa hopi tempo tabata buscando financiamento pa adkiri material digital pa e scol.

Sra. Tsu a splica cu durante di Pandemia a haci diferente workshop cu e maestranan pa nan por tin conocemento pa duna les digital, den e periodo aki a tuma nota di cambio drastico den e muchanan. Na e momento cu a cuminsa duna les bek na scol bek, a tuma nota cu e motivacion a baha bek. Pa e motibo aki a cuminsa busca sponsor diferente caminda pa logra haya un 'smart board' den klas, pero no a logra.

Ora cu Edutech a anuncia e posibilidad pa scolnan bin na remarca pa financiamento, Colegio Bon Bini a manda e plan y meta di escol cu ta inclui borchi digital pa tur e klasnan y tablet pa e "smart room". Como un di e scolnan ganado, Colegio Bon Bini a ricibi 4 borchi digital y 25 tablet. Ademas tur maestro a ricibi curso di con pa traha cu e borchinan digital.

Manera cu ta conoci, lesnan audio visual ta yuda muchanan siña mas mihor y retene mas informacion. Maestronan a tuma nota tambe di e cambionan positivo cerca e muchanan cu e lesnan interactivo. Adicionalmente haciendo uzo di materialnan digital, ta trahando tambe na e asina yama "21st centery skills". Pues tur locual cu e muchanan ta siñando awo, lo yudanan hopi den futuro.

Finalmente, sra. Tsu a gradici Gobierno y Futura cu e proyecto di Edutech cual a hacie posibel pa adkiri materialnan digital, pa por brinda e muchanan lesnan den forma mas innovativo.

Confirmando e vision di Minister Glenbert Croes:

Hulanda y Spaña a firma diferente acuerdo riba transicion energetico pa Hidrogeno

Recientemente Minister Glenbert Croes, den su meta di haci di Aruba e prome Hydrogen Valley den Caribe, a anuncia cu Acciona Energia di Spaña y Utilities, WEB, ELMAR y RDA ta yegando na un acuerdo pa cuminsa cu e proceso di negociacion pa por logra Aruba Hydrogen Valley.

Den noticia di cas Real, por a tuma nota cu su mahestad Rey Willem Alexander, kende ta apadrina y sostene Hidrogeno, hunto cu Minister di Energia di Hulanda sr. Rob Jetten, a biaha e siman aki pa Spaña unda cu diferente acuerdo a keda firma entre ambos pais. Presente pa Spaña tabata su Mahestad Rey Felipe. Meta di e acuerdonan ta pa hunto realisa e potencial cu ambos pais tin pa exportacion di Hidrogeno pa Europa.

Conforme declaracion di Cas Real: "Tur cos ta indica cu Spaña por bira e proveedor importante pa hidrogeno berde pa Europa." Hunto cu su Mahestad Rey Felipe di Spaña, Rey Willem Alexander a reuni cu stakeholders Spaño reconociendo e oportunidad unico cu ambos pais tin pa bira pioneronan den produccion y exportacion di Hidrogeno pa Europa.

Y un dje companianan Spaño pionero den produccion di hidrogeno berde ta Acciona Energia. E compania aki tin tur interes di asisti Aruba den su transicion energetico y converti nos isla den e prome Hydrogen Valley den Caribe. Y durante e encuentro cu su Mahestad Rey Willem Alexander a sostene cu stakeholders energetico Spaño, e compania Acciona Energia tambe tabata presente. E director Energetico di Acciona Energia, Sra Belen Linares, a informa su Mahestad Rey Willem Alexander di e interes cu nan tin den yuda Aruba bira e prome Hydrogen Valley di Caribe.

Minister Glenbert Croes ta orguyoso y satisfecho, cu e caminda aki cu Aruba a scoge pa encamina, awe basicamente ta conta cu ratificacion di su Mahestadnan Rey Willem Alexander y Rey Felipe. Hidrogeno ta e futuro pasobra ademas di un energia limpi cu lo combati cambio climatico, e spin off economico cu Aruba Hydrogen Valley lo tin pa Aruba, lo percura pa diversificacion di nos economia y stabilidad economico pa nos Pais.

Y e vision ta pa finalmente pueblo di Aruba por gosa di un energia limpi, accesibel y pagabel pa un y tur. Pero e vision y meta mas grandi ta pa Aruba bira e exportador pa region.

Minister Glenbert Croes a expresa: "Nos ta gradici su Mahestadnan Rey Willem Alexander y Rey Felipe pa apadrina e proceso di hidrogeno y e transicion energetico no solamente den nan Pais pero pa full Europa y pa tur Paisnan cu kier e cooperacion aki. Y den cuadro di esaki mi ta sigur cu Aruba lo conta cu nan apoyo tambe".

Ceremonia di Despedida pa delegacion di Aruba cu lo sali pa Weganan Centro Americano y del Caribe di San Salvador

Diahuebs anochi den e sala di reunion di SSA, Comite Olimpico Arubano (COA) a tene un anochi di informacion y alabes a celebra e ceremonia di despedida di e delegacion di Aruba cu otro siman lo sali pa e Weganan Centro Americano y del Caribe El Salvador 2023.

Na e ocasion aki tabata presente, varios di e 28 atletanan y nan coachnan, miembronan di directiva di COA, e diferente comisionnan di COA, mayornan, federacionnan y invitadonan special.

Hefe di Mision, Kenneth Vrolijk y Secretaria General di COA, Sra. Nicole Hoevertsz a dirigi e reunion unda a splica riba e importancia cu e weganan lo ta pa e delegacion ya cu e Weganan CAC ta nos "Weganan Olimpico". Como hefe di mision, Kenneth Vrolijk a duna un amplio splicacion riba e parti logistica y organisatorio di e weganan na El Salvador.

Tambe a duna informacion general di e biahe di e delegacion y e reglanan cu mester tene cuenta cune na El Salvador durante di e casi tres siman na e ciudad di San Salvador y Punta Cana(Republica Dominicana) cual ta sub sede di e weganan unda e deporte di Taekwondo lo tuma lugar.

E 28 atletanan, di cual 23 9 hende muher y 5 hende homber representando 10 deporte cu lo bataya contra e mihor atletanan di e region Centro America y Caribe.

Por ultimo, e atletanan di landamento, Elisabeth Timmer(femenino) y Patrick Groters(masculino) a wordo nombra como e abanderadonan, ambos lo bira e personanan cu lo carga e bandera di nos pais durante e ceremonia di apertura di e Weganan Centro Americano y del Caribe na San Salvador, El Salvador.

Secretaria General di COA, sra. Nicole Hoevertsz a pasa e bandera di Aruba na hefe di mision, Kenneth Vrolijk cu por ultimo a pasa esaki na abanderado femenino Elisabeth Timmer.

COA ta desea cada un di e integrantenan di e delegacion pa e Centro Americano y del Caribe tur clase di exito y lo sigui nan pasonan di cerca, manteniendo pueblo di Aruba na haltura na tur momento.

Encuentro informativo y Fun Walk organisa door di Stichting HUNTO

Juni 26 ta dia International Contra Traficacion Ilicito y Abuso di Droga. Pa e motibo aki Stichting HUNTO ta organisa un encuentro pa informa Famia, Hulpverleners y publico general tocante adiccion, salud mental, protocolnan y con abo por yuda un ser keri cu ta sufri di adiccion.

Encuentro Informativo
Dialuna 19 Juni 2023 - 6 pm pa 8 pm - Informacion pa FAMIA
Diamars 20 Juni 2023 - 6 pm pa 8 pm - Informacion pa HULPVERLENERS
Diabierna 23 Juni 2023 - 6 pm pa 8 pm - Informacion General
Lugar: Teresita Center - San Nicolas

Tambe nos lo ta organisando un 5k – Fun Walk. Esaki lo tuma lugar riba diadomingo 25 Juni 2023, cuminsando pa 6 am na Centro Colorado - San Nicolas.

Minister Endy Croes, Minister Dangui Oduber y Dr. Busari a bishita Colegio Sagrado Curason

En conexion cu e proyecto di Scol Saludabel

Dialuna mainta, Minister Endy Croes hunto cu colega Minister Dangui Oduber y dr. Busari a bishita Colegio Sagrado Curason den cuadro di e proyecto Scol Saludabel. Colegio Sagrado Curason ainda no ta participando den e programa di Scol Saludabel, pero si ta aplica un estilo di bida saludabel pa su alumnonan.

Minister Dangui Oduber, Minister Endy Croes y dr. Busari a combersa cu e alumnonan y a splica di e importancia di come saludabel. Scol Saludabel ta un proyecto cu ta forma parti di e Plan Nacional di Prevencion contra malesanan no transmitibel pa conscientisa, informa y educa comunidad pa hiba un bida saludabel y e importancia pa practica deporte. Ministerio di Salud, Ministerio di Enseñansa y Deporte y Ministerio di Asuntonan Social ta promove e proyecto aki.

E alumnonan a pone hopi atencion y na final di e charla e alumnonan a ricibi un brochure cu informacion di Minister Endy Croes y Minister Dangui Oduber. Concluyendo, Minister Endy Croes a indica cu lo sigui bishita scol den transcurso di e simannan nos dilanti pa hiba e mensahe pa come saludabel y e importancia pa haci actividad fisico.

*Bista Politico ta un seccion di **Bon Dia Aruba** specialmente pa brinda oportunidad na tanto partido politico como publico individual pa expone nan opinion. Contenido publica di ningun manera ta refleha opinion di **Bon Dia Aruba** y ta pa responsabilidad exclusivo di e organisacion/individuo cu ta ofrece esaki pa publicacion. **Bon Dia Aruba** ta reserva e derecho di no publica texto ofreci, si esaki segun e medio no ta cuadra cu e normanan di decencia cu nos ta mantene, pa evita contenido cu ta innecesariamente ofensivo. Esaki suheto na evaluacion exclusivo di **Bon Dia Aruba**.*

BISTA POLITICO

Fraccion di AVP:

Nota cu 10 alternativa concreto pa salba John Wesley College

Diahuebs mainta Fraccion di AVP a anuncia cu a entrega na Minister di Enseñansa, Endy Croes un nota cu 10 alternativa pa evita e ceramento di John Wesley College. For di varios dia e fraccion di oposicion a bin ta dialoga cu maestro y studiante di John Wesley College, ademas di otro conocedo di enseñansa pa scucha y yega na un manera pa motiva gobierno na cambia e decision y asina evita e ciere di e school importante y historico aki. For di e dialogo aki cu fraccion di AVP a hiba a traha un nota "The Case for John Wesley College".

"Nos ta haya hopi lamentabel cu na momento cu instituto cu ta maneha scolnan protestant a informa gobierno cu ta bay cera John Wesley College pa motibo di falta di alumno, gobierno a acepta esaki sin haci ningun esfuerso," asina lider di Partido di Pueblo Arubano (AVP), mr. Mike Eman a expresa. "Lamentablemente pa John Wesley College y pa San Nicolas tin otro midi" indicando cu si tabata otro caso, gobierno lo a busca otro opcion.

For di ex docente di e scol a conoce cu, segun cifra, desde 2017, e cantidad di studiante a bin ta baha y bay for di 200 te na 60. Segun e lider politico, no por bisa cu e demografia a cambia; algo a bay robes den e forma con gobierno a atende cu John Wesley College durante ultimo seis aña. Mester a wak por lo menos si ta un situacion di MAVO, ki relacion esaki tin cu mas studiante ta bay EPB, ki relacion e tin cu situacion di schoolnan basico, ki relacion tin cu e atraccion di JWC, hopi factor por a wordo studia y drecha, pero a opta pa djis acepta y cera e scol. Eman ta kere cu Gabinete Wever-Croes a tuma oportunidad pa no mester drecha edificio di Graf von Zinzendorf y lag'e bira un ruina y muda esaki pa e edificio di JWC.

Esey ta loke a sosode na 2009 ora AVP a tuma mando y a drecha Abraham de Veerschool, Filomena College, Teresita School y St. Augustinus. Rescata nan for di ruina y plywood pasobra contrario na e custumber di MEP, AVP si tin boluntad pa haya solucion.

Un cantidad di hoben ehemplar a haya nan formacion na e scol aki caminda no solamente a transferi conocemento, pero tambe a transferi balor y moral. Ta spera cu gobierno lo sa acepta e solucion cu AVP ta brinda pa salba John Wesley College. Lider di e partido ta kere cu mester mira con ta haci e scol atractivo y con por yega na e subsidio necesario pa por baha nan schoolgeld for di 750 florin, mientras cu tin otro scol MAVO na San Nicolas cu ta cobra 350.

Un di e puntonan den e nota di Fraccion di AVP ta mustra cu mester a haci un reto un oportunidad. E momento ta husto pa mira kico ta pasando cu MAVO-scholen na San Nicolas y kico por haci ora cu tin menos studiante. Si e ta algo general mester busca solucion pa e causa den su raiz y no scoge e "easy way out" y cera e school. Tambe Eman ta mustra cu semper a bisa cu klasnan mas chikito ta bon pa e atencion pa e alumno awor ta dal school cera pasobra tin mucho poco alumno. E school no por a bira un ehempel di un school cu atencion mas intensivo pa alumno ? Asina e nota ta yen di puntonan hopi valido y ta mustra riba ausencia total di dialogo cu maestronan, mayornan y alumnonan y e comunidad di San Nicolas prome cu Gabinete Wever Croes a laga e asunto aki yega na e punto di ciere di e school. Eman ta enfatisa cu dialogo tabata un necesidad crucial den henter e proceso aki cu a keda totalmente ausente.

Mr. Mike Eman: "AVP ta presenta dies alternativa cu e minister por cana si e tin e boluntad, un empuhe y moral y conocemento di censenshi pa por atende cu crisis den nos comunidad cu un disponibilidad di ta sirbido di pueblo, pero esey no ta locual nos ta mira den e posicion di e gobierno aki."

Minister Geoffrey Wever:

Mas fruta y berdura yegando for di Venezuela

Parti di e maneho economico di Minister Geoffrey Wever ta pa fortifica lasonan comercial cu paisnan cerca pa mehora seguridad di cuminda, stabilisa costo di bida, y promove diverso actividad economico. Awo cu frontera maritimo ta habri entre Venezuela y Aruba desde 1 di mei ultimo, por mira e efectonan inicial positivo esaki tin pa nos pais.

For di raportahenan di douana y "Secretaria de Economia Productiva y Exportacion" di estado Falcon, por nota cu cada siman tin mas kilo di berdura cu fruta ta yegando Aruba. Den e prome siman di juni aproximadamente 30.000 kilo, a yega Aruba. Den e di dos siman di juni esaki tabata 70.000 kilo, un aumento di mas cu 100%, y ta premira cu esaki lo sigui subi pa e tempo binidero.

Esaki ta un indicacion cu e demanda ta existi. Si e trend aki sigui asina nos comunidad por spera reduccion den prijs di productonan agricola. Esaki lo tin un efecto positivo directo ariba e forsa di compra di nos ciudadano nan. "Mi ta contento di mira cu e cantidad di berdura y fruta cu ta wordo importa di Venezuela cada siman ta crece", Minister Wever a comenta,

Seguridad di cuminda ta importante. Cu un suministro consistente y suficiente di cuminda, di calidad nutritivo ta esencial pa mantene nos poblacion saludabel. Costo di bida ta un factor critico pa calidad di bida, y e prijs di cuminda ta un factor principal. Beneficionan di comercio cu paisnan serca ta conduci na reduccion di costo di transporte, y asina lo yuda baha prijs di productonan, y ta yuda acelera respons ora di crisis alimenticio, unda rapides ta crucial.

Como parti di su maneho economico Minister Geoffrey Wever, lo sigi hasi esfuerso pa fortifica e lasonan comercial cu paisnan den nos region pa probecha di e beneficio nan cu esaki ta trese pa reduci costo di bida y di hasi

BISTA POLITICO

Parlamentario Marco Berlis (MEP):

SPCOA ta confirma cu nan ta e unico autoridad pa cera John Wesley College

SPCOA ta e unico instancia autorisa pa cera JWC Dia 15 di Mei 2023 mi a brinda informacion na pueblo a traves di un articulo di prensa pakico John Wesley College lo mester bay cera su portanan. Mi a haci esaki cu luho di detaye cual tur a wordo confirma pa SPCOA mes. Mi ta cuminsa e articulo aki subrayando un di SPCOA su prome frasenan di e articulo cu nan a saca den prensa: "Directiva di SPCOA ta reitira cu e unico instancia autorisa pa tuma e decision pa cera John Wesley College ta directiva di e scol. Nan ta enfatisa cu e decision aki no tawata facil, sinembargo despues di a analisa tur e echonan, no por a haci otro cu tuma e tristo decision pa cera e scol."

Investigacion haci

E articulo ta sigui bisa: "E decision di directiva ta basa riba un investigacion valido y di confiansa den cooperacion cu partidonan externo. E investigacion tin tres componente:

(1) Na prome luga a constata, investiga y documenta iregularidadnan cu e control di calidad di enseñansa manera ta ancra den ley y maneho di SPCOA. Como ehempel por menciona dos punto di atencion: (1) E maneho di aceptacion na MAVO, (2) Derecho pa forma klasnan. Na di dos luga a investiga e cantidad di alumno na e scol. Manera por wak, e cantidad di alumno a keda baha drasticamente desde aña escolar 2016-2017 te cu awor: Cantidad di alumno riba dia 1 di augustus: 2016-2017: 227 / 2017-2018: 159 / 2018- 2019: 165 / 2019-2020: 125 / 2020-2021: 119 / 2021-2022: 111 / 2022-2023: 64. Na di (3) tres luga a investiga e finansa y posibilidad pa tene e scol habri cu e tiki alumnonan. Un instituto di enseñansa ta ricibi subsidio for di un normbedrag pa cada alumno y pa e cantidad di local di e edificio di scol. Pa mas cu 7 aña caba JWC tin un caida den cantidad di alumno. Ta calcula subsidio a base di e cantidad di alumno. Ademas, e derecho pa subsidio y formamento di klas ta ancra den ley, kiermen no por desvia di esaki. Menos alumno kiermen menos subsidio pero no menos gasto."

Mike Eman mal informando y gañando pueblo atrobe

Como Parlamentario y representante di pueblo e ta hopi importante pa keda informa nos mes cu e berdad di e preocupacionnan cu ta surgi den pueblo. Sinembargo, nos por nota cu Sr. Mike Eman, un hurista, un ex-minister presidente, un Parlamentario, un persona cu experiencia kier pretende cu ta gobierno su falta cu JWC tin cu cera. Sr. Eman ta hungando cu sentimento di pueblo mal informando a proposito pa ganashi politico. Esaki nos ta yama "Politrics Comun di Eman." P'esey, mester corda cu:

(1)-Mayornan ta dicidi cual scol ta manda su yiu. Si nan ta prefera otro scol esaki ta nan derecho.

(2)-JWC ta pidi AFL 700 pa aña escolar. Otro scolnan ta cobra hopi menos. No tur hende por paga esaki.

(3)-CBS a premira esaki, pasobra poblacion ta traha menos yiu. No tin suficiente mucha pa tur scol.

SPCOA a paga e bela y manifestacion di mentira comun di Mike Eman

Mi a tuma nota di e manifestacion dia 15 di Juni cu AVP a organisa. AVP, un partido den crisis, cu a wordo califica pa tres ex-miembro y dos parlamentario independiente awor como un partido corupto, mentiroso y cu politica di 'Old Boys Network', ta trata na drecha su imagen y kita atencion di e sla duro cu nan a haya recientemente. Asina mes Mike Eman den su desesperacion ta insisti pa keda instiga pueblo cu e mesun strategianan di old boys y gañamento contra gobierno. Pueblo mes por a wak con tur informacion a bin ta bisando mescos: "No ta falta di gobierno cu JWC ta cera su portanan." Mike Eman kier mantene portanan di JWC habri basa riba promesa falso y incorecto. Ta bon pa remarca si cu mes a "paga bela" di su propio negoshinan EMCO y Interbank, a paga e bela di su propio partido cu ta celebrando y brasando corupcion, y riba dje Mike Eman a paga e bela di Aruba financieramente cu un mega debe y awor kier cende bela pa JWC? E gañamento comun aki di Mike Eman ta e "bon comun" cu ta papiando di dje? Politrics ta Mike Eman su expresion di e "bon comun"?

Parlamentario mr. Gerlien Croes kier sa si gobierno a promete e informacion priva di e ciudadano

Pa medio di e procedura regular cu Staatsregeling y Reglamento di Ordo ta duna cada parlamentario, mr. Gerlien Croes a manda diaranson un serie di pregunta den direccion di Minister di Husticia y Asuntonan Social, Rocco Tjon pa esaki trece aclaracion riba kico exactamente Gabinete Wever-Croes II a firma den Landspakket, referente ley di proteccion di informacion personal di nos ciudadanonan cu otro isla y pais den Reino.

T'asina cu e Landspakket cu Prome Minister Evelyn Wever-Croes a firma dia 13 di november 2020, ta inclui, bou di punto 11.9 den e capitulo Reforsa Estado di Derecho, e introduccion di un Consensus Rijkswet. Inicialmente tabata trata solamente di informacion hudicial (si un persona tin boet of yega di cay cera, etc.). Sinembargo, tin indicacion cu durante e Justitieel Vierlanden Overleg, a bay di acuerdo pa e inclui tur otro informacion personal tambe. Recientemente, e funcionarionan asigna pa encamina e trayecto di preparacion di dicho Rijkswet a duna presentacion na miembronan di Parlamento di Aruba, como tambe durante sesion di IPKO, algun dia atras na Hulanda. Minister di Husticia mes no tabata presente na ningun di e sesionnan informativo, motibo pa cual e parlamentario independiente a dicidi di manda un serie di pregunta hunto cu e solicitud pa Minister Tjon contesta esaki mas pronto posibel posibel y por escrito.

Mr. Gerlien Croes ta pidi mas clarificacion y kier sa kico lo considera como informacion personal pa comparti cu otro entidadnan di Reino y cu lo wordo protegi segun e ley aki. Fuera di informacion hudicial, un hende tin informacion personal cu ta relata na su asuntonan medico, financiero (banco), mescos cu afiliacion na organisacionnan social y politico, etc. E informacion aki, den e mannan robes of den sistema modernisa di analisis di data, por hiba na un abuso cu fin discriminatorio, por ehempel.

Ademas ta puntra Minister Tjon pa comparti cu parlamento tur e palabracionnan haci durante e Justitieel Vierlanden Overleg relacion cu e recogemento, digitalisacion y maneho di informacion. Tambe kier sa for di e mandatario encarga cu husticia con ta bay garantisa e control y proteccion datonan personal di e ciudadanonan di Aruba.

E parlamentario lo keda masha vigilante di ricibi contesta concreto for di Minister Tjon riba e preguntanan. E aplicacion di dicho Rijkswet tin e capacidad di promete hopi aspecto di e bida diario di nos hendenan. Hulanda mes a hay'e envolvi den scandal, manera esun di Toeslagenaffaire caminda a actua di manera selectivo pa dicidi ken ta haya beneficio y ken no. Esaki ta un situacion, di masha hopi otro, cu potencialmente por tuma luga.

Sintonisa e programa informativo ‘Sclavitud, Parti di Herencia di Aruba’

Presenta pa e historiado Sr. Adi Martis

Minister di Cultura Xiomara Maduro ta informa cu na vispera di e conmemoracion di 160 aña di abolicion di sclavitud den Reino Hulandes, Ministerio di Cultura ta presenta un serie di programa pa informa comunidad riba historia di sclavitud di nos Pais. Durante e programanan informativo varios experto lo comparti nan conocemento cu nos comunidad tocante varios aspecto relaciona cu e topico di sclavitud na Aruba.

Durante e prome programa ‘Sclavitud, parti di herencia di Aruba’, e historiado, Dr. Adi Martis lo haci un recorido door di e epocanan di Aruba. Sr. Martis lo elabora riba e temporada durante cual sclavitud a cuminsa na Aruba. E lo comparti informacion tocante e poblacion di catibo, doñonan di catibo y famnan di catibo. Tambe e lo conta nos kico a pasa despues di 1863 na Aruba, na momento cu e catibonan a haya nan libertad. Alabes e lo splica e influencia di sclavitud y colonialismo riba nos economia y cultura y hopi informacion valioso mas.

‘Sclavitud, parti di herencia di Aruba’, lo pasa diasabra awor dia 17 di juni pa 8’or di anochi na Telearuba y diadomingo dia 18 di juni pa 8’or di anochi na Diario tv. Minister Maduro ta extende un invitacion for di aworaki pa hunto den ambiente di famia pa wak e programa aki. Ta masha importante pa nos como mayor, adultonan y nos muchanan haya conocemento di e parti di historia aki cu hopi di nos no ta na altura di dje.

Minister Xiomara a traves di Ministerio di Cultura a inicia cu un campaña pa conscientisa nos comunidad tocante e historia y abolicion di sclavitud na Aruba. E serie di programanan informativo na television ta parti di e campaña aki. E siguiente programanan lo pasa entrante dialuna 26 di juni tur dialuna 7’or na Telearuba y diamars 8’or na Diario tv.

Resultado Sorteo
16 juni 2023

Alexander

Cadena Alexander Lottery ta presenta resultado di weganan di suerte

DIARIO	KORSOU	SUPER4	FLAMINGO
0072	4315	4657	2893
0405	0746	SUPER5	2308
6851	8262	-	6952

MERDIA	ANOCHI
CATOCHI	CATOCHI
Sorteo # 3943	Sorteo # 7967
6142	3832
4756	5033
1399	3313
MULTI-X	MULTI-X
FP	X2
BIG 4	BIG 4
Sorteo # 3943	Sorteo # 7011
4475	7756
1OFF	1OFF
Sorteo # 1999	Sorteo # 1716
7227	2378
ZODIAC	ZODIAC
Sorteo # 3943	Sorteo # 5770
0242	0872
Piscis	Leo
LUCKY 3	LUCKY 3
Sorteo # 817	Sorteo # 700
549	589
MULTI-X	MULTI-X
X2	X2

LOTTO 5

Sorteo #		Joker	Letter
0	x Jackpot	Proximo Jackpot	
0	x Match 4+	200.000,-	
0	x match 4		
0	x Afl. 12,00		

LOTTO DI DIA

01-04-17-23-29

Sorteo # 6149		Proximo Jackpot
0	x Jackpot	56.000,-
1	x Match 4	
125	x Afl 8,00	

MINI MEGA

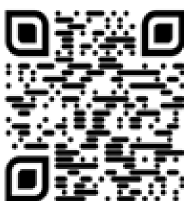
02-16-17-28

Sorteo # 1568		Mega Ball: 12
0	x Jackpot	Proximo Jackpot
0	x match 4	310.000,-
3	x Afl. 500,00	
37	x Afl 50.00	
63	x Afl.15,00	

MINI MEGA – MEGA PLUS Afl. 410.000,-

MEGA DI NUMBER KORSOU

Sorteo #

Kwaliteitsinstituut Aruba a muda

Departamento di Salud Publico DVG ta informa desde dialuna 12 di juni Kwaliteitsinstituut Aruba a muda pa su propio edificio situa na Schelpstraat 12, Oranjestad. Esaki ta keda den e mesun avenida cu Museo Archeologico. Desde dialuna 12 di juni tur dunador di cuido cu mester asistencia adicional pa por registra su diplomanan den AruBIG of otro informacion tocante companianan den sector di salud por pasa na e edificio nobo di Kwaliteitsinstituut, yama na 280-0231 of tuma contacto libremente na kwaliteitsinstituut@dvg.aw

King Classic Sudoku

		5			7	6		
			5			8		1
			3		6	7		
	9		8				6	5
5	6	8				9		2
	1	2		6				
	2		6	7	8		1	
						2		
		6	1	9				8

Difficulty: ★★★★ 6/17

Clasificado
ECONOMICO
aviso@bondia.com

Personal GRATIS max. 20 palabra
PASA LAGA BO AVISO NA OFICINA DI BON DIA ARUBA WESTSTRAAT#22 FOR DI 9:00AM-4:00PM
Email nos na classified@cspnv.com

SERVICIO PUBLICO
Limpiesa pa cas y auto
Presure wash cura di cas
Laba muebles
Laba tapijt
Laba sienta di auto
Laba vloer
Tel. 593 9464

TA BENDE
Chopper Fl.25.00
3 Channel Intercom nobo Fl.25
Telephone (no Setar) Fl.25
Screenprotecflm Snsung
Gal Tap 2
Antglare (3pck) Fl.5.00
Tel. 582 3023 /593 8120

SERVICIO PUBLICO
Construction
remodelacion di cas, traha cas, apartment, traha y drecha dak, electricidad, verf pega mosaico, traha cura, plomeria. Bon prijs
Tel. 593 3141

SERVICIO PUBLICO
Buscando auto pa huur y na bon prijs? yama nos
Tel. 593 9953/ 593 8453

TA BUSCA
Sra. entre 35 y 45 aña
pa trabou di cas interna
Pa mas info
Tel. 582 3023 / 593 8120

TA BENDE
BBQ Grill tipo cilinder
“criyoyo” duradero
Prijs Afl.250
Tel. 569 7787

SERVICIO PUBLICO
Nos ta chapi, corta y planta mata, brinda tur servicio cu bo cura mester. Tira sushi afo, tur esaki na un super bon prijs
Tel. 738 1908

SERVICIO PUBLICO
Sushi den cura pa solamente 50,- pa buelta, nos ta lante lague limpi mane un soño.
Arubiano trahado
Call 592 5766

SERVICIO PUBLICO
Ta traha y renoba Cas
ta traha y drecha dak, ta basha vloer, pleister, verf cas, traha cura, pega mosaico y azulejo-
Tel.563 4168

SERVICIO PUBLICO
Pa tur trabou di tapiceria di mueble, auto, yate y barco.
Nos ta haci trabou di cabana y bambu y nos ta verf
Tel : 569 7539 /737 3993

AUTO Y HERO BIEU
Nos ta piki auto, airco y bateria bieu pornada. Frigidaire, stoof, wasmachin, tv ta 10,=.
Yama 561 4597 / 561 5179
Arubiano Balente

TA BENDE
Combo di regalo pa
tur ocasion:
Mugs, kerki di biña, tablashi cu leyenda
Pa mas informacion
Cell whatsaap 567 2907

TA HUUR
Se alquila habitacion con todo incluido
Brikstraat na Playa
Tel.564 1979

SERVICIO PUBLICO
Sra. ta haci cas y negoshi limpi tambe por cuida baby y hende grandi part time y full time
Tel. 740 7573

SERVICIO PUBLICO
Ta haci tur trabou di construccion y carpinteria y tur cos cu ta furamento di stul di bambu, cabana y toldos
Tel : 746 0518 / 569 7539

SERVICIO
Unified One Events
Photos , films, wedding
Tel. 749 2533

Sushi den cura?
Ta piki sushi cu pick-up grandi pa Afl 75,= pa buelta.
Yama nos na
561 4297 of 561 5179
Hasi Aruba Limpi.

SERVICIO PUBLICO
Nos ta haci trabou di plomeria, electricidad, hardineria incluye hiba sushi
Handy man.
Tel.742 6250

SERVICIO PUBLICO
Mi ta chapi, lanta sushi, corta mata, transporta frigidaire, wasmachine biew, drecha cas, etc.
Tel. 564 1979

SERVICIO PUBLICO
Pa haci trabow di verf y chapi, tur mantencion di pafor di cas
Yama y puntra pa Benito na
Tel.630 5185

TA BUSCA
trabou pa haci cas limpi, negoshi of oficina
Tel.561 3910

SERVICIO PUBLICO
Handyman
Pa trabouw di verfmento plumbing tuberia, chapi, limpieza di cura, drecha mata
Tel : 567 1108

SERVICIO PUBLICO
Mi ta ofrece servicio pa haci reparacion di porta, ventana y hopi mas. Arubiano Balente
Pa mas informacion por yama
Tel. 563 6762

FOR RENT
Bunita cas na Gold Coast
3 camber 2 1/2 baño, sala, comedor, cucina y patio. Pa mas informashon por whatsapp
+58 414 614 7440

SERVICIO PUBLICO
Pa trabou di data-entry of update di bo administracion pls contact:
Tel.5682339

SERVICIO PUBLICO
Mi ta ofrece servicio di electricista en general corto circuito y mantencion
Tel.566 5026

TA HUUR
Un camber cu tur cos inclui na Brikstraat 1
Tel.564 1979

SERVICIO PUBLICO
Masaje relajante, sports masajes, aroma terapia, piedras calientes, reflexologia, faciales
Sabana Basora # 157 P.Ch.
Tel. 561 8520

SERVICIO PUBLICO
Mi ta ofrece pa cuido di mucha di dialuna pa diabierna y weekend. Pa informacion
Tel. 558 7310

SERVIO PUBLICO
Ta ofrece pa verf y chapi cura bon prijs. Nos ta hiba e sushi.
Yama pa mas informacion na
563 4828 / 5679610

SERVICIO PUBLICO
Hacemos todo tipo de construccion, reparacion de casas, pintura, acabados finos, jardines, patios, techos a buenos precios
Tel. 569 7539 / 746 0518

Cas Di Cultura
Vondellaan 2 Aruba
297-582-1010

F A D A
Campanastraat 5 Aruba
297-583-2999
297-583-9610

F A V I
Primavera 233 Aruba
297-582-5051
297-582-5222

F E P O
Engelandstraat 15 Aruba
297-583-1016
297-583-6607

Fundacion Contra Violencia Relacional
Tel: 583-5400

Fundacion Autismo Aruba
Irenestraat 21 Aruba
297-588-1179

Fundacion Pa Nos Muchanan
Cumana 2 Aruba
297-583-4247

Fundacion Tel Pa Hubentud
Wilhelminastraat 19 Aruba
297-588-6138

Koningin Wilhelmina Fonds
Spinozastraat 9 Aruba
297-582-0412

Mary Joan Foundation
Sabana Blanco 8 Aruba
297-588-9999

Rode Kruis Aruba
Pedro Gallegostraat 14
Tel.297-582-2219
Fax 588-3376

Famia Planea (SBVO)
Avenida Milio J Croes 17 B Aruba
297-588-9591
www.famiaplanea.org
famiaplanea@hotmail.com

Stichting Fundacion Guia Mi
George Madurostraat 34
297-582-0088

Y M C A
Calbasstraat 1 Aruba
297-582-3072

AL-ANON group
Sabana Liber #8, Noord (close to the hotels)
Tel: 736-2952 or 593-7081

Dokter na warda

Oranjestad	San Nicolas
Hospital	Imsan
7:00 pm / 10:00 pm	24 ora

Botica na warda

Oranjestad:	San Nicolas:
Eagle	San Lucas
Tel. 587 9011	Tel. 584 5119

EMERGENCIA	911

POLIS

Oranjestad	100
San Nicolas	104
Santa Cruz	105
Noord	107
Tip Line	11141
Brandweer	115
Ambulance	911
Hospital	527-4000
Imsan	524-8833
Warda Costa	913
Seguridad Nacional	11911
Cruz Cora	582-2219

BOTICA

Aloe	584-4606
4 Centro Medico	584-5794
Central	585-1965
Dakota	588-7364
Del Pueblo	582-1253
Eagle	587-9011
Kibrahacha	583-4908
Maria	585-8145
Di Servicio Noord	586-4606
Oduber	582-1780
Paradera	588-6638
San Lucas	584-5119
San Nicolas	584-5712
Santa Anna	586-8181
Santa Cruz	585-8028
Sero Preto	584-4833
Trupial	583-8560

UTILIDAD

Setar	117
Web	525-4600
Elmar	523-7147

FUNERARIA

Aurora	588-6699
Royal Funeral H.	586-4444

Servicio di Taxi

Aruba Transfer Tour & Taxi C.A.
Tel: 582 2116 /582 2010

Taxi Adres Services (24h)
Tel. 587 5900

A1 Taxi Services Aruba
Tel: 587-8850
Tel: 280-2828
Whatsapp: 592-7024

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

Esun cu ta biba bou protection di e Haltisimo
lo permanese den sombra di Todo Poderoso.
Salmo 91:1

A bay sosega den brasa di Señor nos esposa, mama y wela stima

Juanita Filomena Werleman-Flanegin
*16-05-1955 - †12-06-2023

Na nomber di su:
Esposo:
Juan Werleman

Yiunan:
Fernando Vrolijk y yiunan
Carina Webb-Vrolijk, esposo y yiunan
Franklin Vrolijk, esposa y yiunan

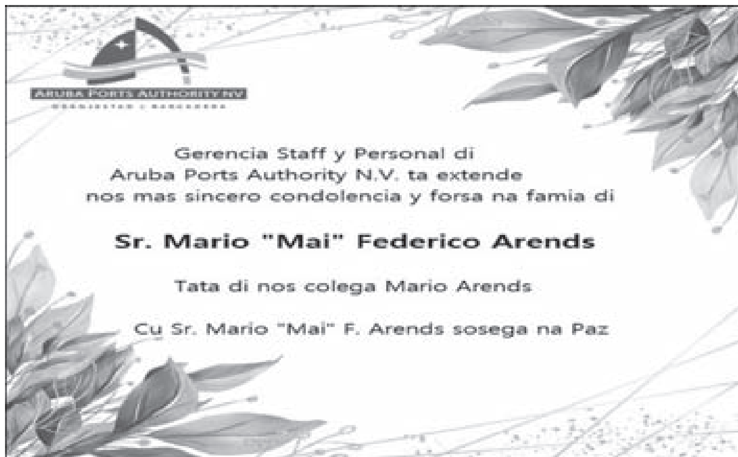
Ruman:
Dentjie Flanegin

Swa y cuñanan, sobrino y sobrinanan, primo y primanan

Demas famia y conocir: Flanegin, Werleman, Hermus, Vrolijk, Webb, de Cuba, Bruinberg, Carolina, Dirks, Rozel, Colina, v/d Berg, Gomez, Peña, Croes, Navas, Kock, Florencio, Hill, Angela

Ta invita pa e acto di entiero cu lo tuma lugar dialuna 19 di juni 2023 na Aurora Funeral Home di 9:00 pa 11:00 di mainta, despues saliendo pa Santana catolico Sta. Maria na Sta Cruz

---

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

"Señor ta mi wardador, mi no tin falta di nada;
den cunucu di yerba berde e ta ponemi sosega.
E ta hibami na fuent'i awa fresco
Pa mi bolbe haya forsa".
-Salmo 23

Cu inmenso tristeza den nos curason, pero conforme cu boluntad di Dios, nos ta anuncia fayecimento di nos kerido esposo, tata, welo, ruman y omo:

Mario Federico Arends
Mihor conoci como "Mai"
25 augustus 1933 – 14 juni 2023

Na nomber di su:
Esposa:
Anna Cathalina Arends Arends

Yuinan:
Simon v/d Veen Quant & Dalila Arends
Ramon & Vivianne Arends
Maria Veneranda "Chicha" Arends
Maria Delfina "Fina" Arends
Mario Federico & Sharissa Arends

Nietonan:
Simon v/d Veen Quant Arends
Ramon Andres Arends & Michelle Henriquez
Maria Elizabeth & Kevin Leung
Daniel Arends
John Frederick Lopez
Ariana Gabriella Arends
Alyssa Carolina Arends

Bisanieto: Ramon Mikael Arends

Rumannan: † Max & Adwina Arends
† Clarita & † Jenny Arends
† Hubert "Ipi" & Arlene Arends
† Maria Leoncita "Oncha" Arends
† Silo Franken
† Gardenia "Bebe" & † Eric de Cuba
† Eric & Nancy Arends

Sobrinonan:
Max, John y Eddy
Johan, Milton, Raymond, Anthony, Mariebelle y Gregory
Ana Maria y Mylene
Herbert, Landa, Deborah, Lienchie y Elisabeth
Carlos y Angela Maria
Jeanette y Sarita
Nancy y Gardenia

Ayudantenan:
Mercy, German, Yovana, Sherry, Maria y Naomi

Primo-, prima-, consuegra-, iha-, comer-comper-, y demas famianan.

Nos disculpa si den nos momento di tristesa nos por a lubida un ser keri.

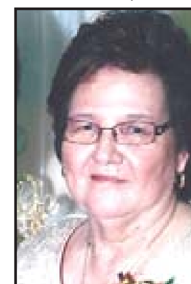
Acto di despedida lo tuma lugar diasabra 17 di juni 2023 na Aurora Funeral Home di 9'or pa 11'or di mainta. Acto di cremacion lo tuma lugar despues den seno familiar.

Despues di acto di despedida lo no ricibi bishita di condolencia na cas.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

"Señor ta mi wardador , mi'n tin falta di nada.
Den cunuco di yerba berde E ta ponemi sosega.
E ta hibami na awa tranquil,
Pa mi bolbe haña forsa".

Cu profundo tristeza pero conforme cu Dios su boluntad, nos ta anuncia cu a fayece

Sra Vda. Maximina Vrolijk-Geerman
Mihor conocir como Chimina
*28 Januari 1940 – † 15 Juni 2023

Na nomber di su:
Esposo: † Cosme Fabio Vrolijk
Yiunan: Rita Vrolijk y Richard Kelly
Edwin y Glenda Vrolijk–Boekhoudt
Ludwina y Tito Boekhoudt-Vrolijk
† Hubert y Griselda Vrolijk-Kock
Victor y Georgina Vrolijk-Robles de Medina

Nieto y Nietanan stima:
Arthur y Thalina Arends-Willems, Lutmila Boekhoudt, Angeline Vrolijk y Rendell Silva, Melisa y Angelo Rasmijn-Vrolijk, Gibi y Leslie Vrolijk-Moreno Castillo, Ghislaine y Clayton Croes-Vrolijk, Yeelam Tam & Elijah Gomes, Gilienne Vrolijk & Juni Faro, Gabriel Vrolijk y Arabela Blanca, Mary Jane Vrolijk

Bisanieto y Bisanieta nan stima:
Ayden & Thalienne Arends, Tyone Fingal, Xavian & Xialine Rasmijn, Haylee, Ethan & Zophie Vrolijk,Chloë, Cièle, Chaïlé Croes, Marie-Elize Faro

Mayornan:
†Adrian Geerman y †Cornelia Geerman-Lopez

Rumannan:
† Ceferino Geerman, †Johana y Gregoria Rasmijn y famia,† Felipe y Gilberta Noguera, † Placida Stamper-Geerman,† Clemente Geerman y Dora Geerman-Henao Perez

Swa & Cuña nan:
† Timoteo (Ety) y Sra. Vda. Aura Vrolijk-Croes y yiunnan
† Antonia Bernarda (Dina) Vrolijk y yiunan
† Maria Dolores (Yoyo) Vrolijk y yiunan
†Juan Jacobo (Cobito) y Maria Vrolijk-Croes
Eusebio (Teófilo) y Olga Vrolijk-Kock y yiu
Juan Ireno (Ene) y Chita Vrolijk-Farro y yiunan
Susana (Chana) y Nicolas Tromp-Vrolijk y yiunan
Tomas (Tinchi) y Marjorie Vrolijk-Kock y yiunan
Norma (Nooi) y Maiky Croes-Vrolijk y yiunan

Suegronan: Angelina Boekhoudt-Boekhoudt y famia, Sra. Vda Denisia Kock-Dijkhoff y famia, Sra. Vda Maria Kelly-Boekhoudt y famia

Sobrino y sobrinanan, primo y primanan, ihanan, comer y compernan.

Demas famia: Vrolijk, Geerman, Kelly, Boekhoudt, Kock, Robles de Medina, Arends, Willems, Silva, Rasmijn,

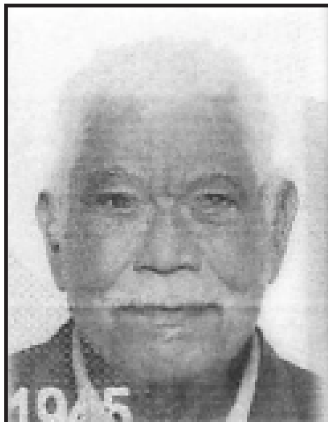
Moreno Castillo, Croes, Tam, Gomes, Faro, Blanca, Fingal, Tromp, Farro, Lopez, Rafini, Noguera, Stamper y demás famia.

Ta invita pa acto di condolencia y entiero cual lo tuma lugar na Aurora Funeral Home dialuna 19 di juni 2023 di 2'or pa 4'or di atardi. Despues lo sali pa Santana Católico na Paradera.

Nos disculpa si den nos tristesa nos por a lubida algun famia of conocir.

"Señor ta mi wardador, mi'n tin falta di nada
Den cunucu di yerba berde e ta ponemi sosega. E ta hibami na awa trankil,
Pa mi bolbe haña forsa".
Salmo: 23

Nos ta anuncia fayecimento di:

Florito Paesch
Mihor conoci como: "Foy"
*20-06-1945 - †15-06-2023

Acto di entiero lo wordo anuncia despues.

"Señor ta mi wardador, mi'n tin falta di nada.
Den cunucu di yerba berde e ta ponemi sosega.
E ta hibami na awa trankil,
pa mi bolbe haña forsa".
Salmo: 23

Ta participa fayecimento di:

Marie D. Cezaire-Joicin
*26-05-1957 - † 06-06-2023

Acto di entiero lo wordo anuncia despues

Programa asombroso 'Impact Camp' pa yuda hobennan cuminsa aña escolar cu confiansa

Heart-Centered Leadership Foundation (HCLF) ta anuncia regreso di un programa impresionante. Impact Camp ta un programa di 4 dia pa hobennan di 14 - 17 aña. HCLF ta reconoce e importancia di duna hobennan e chens pa nan por alcansa nan potencial den bida.

Esaki ta e bunita oportunidad cu hobennan ta haya ora nan participa den Impact Camp. Impact Camp ta promove formacion positivo den area personal, social y academico, cual ta duna espacio pa hobennan por desaroya habilidadnan cu lo por duna nan e forsa y perseverancia pa enfrenta retonan, maneha emocion, progresa y logra nan meta den bida.

E 4 dianan di Impact Camp ta inclui e programa ACE (Achievement and Commitment to Excellence) Program di e organisacion Americano Educare Foundation y un dia di programa di HCLF mes. Desde 2012, HCLF a ofrece ACE Program na 5 school secundario y dos biaha na un grupo total di 170 hoben di tur skina di Aruba. Durante e 4 dianan di Impact Camp hobennan lo por fortalece: confiansa propio, responsabilidad personal pa tuma decisionnan consciente y constructivo, maneha rabia, rechaso, miedo y 'peer pressure', y comunica emocion na manera positivo entre famia y amistadnan.

Den experiencia di HCLF ofreciendo ACE Program aki na Aruba, resultadonan den e delaster añanan a indica con sobresaliente e programa aki ta. Hobennan ta raporta cu despues di a participa den e programanan a forma un imagen propio mas positivo, nan ta mas dispuesto pa coopera cu otro, a haya un aprecio pa relacion cu amistadnan mas grandi, y a desaroya habito productivo cu a mehora nan cifra na scol. Ademas di esaki, hobennan a indica cu nan a siña conoce nan mes mihor, curashi pa tuma riesgo, ta mas habri, y confia mas.
Despues cu hobennan a participa den e ultimo ACE Program cu HCLF a ofrece na 2019, mayornan a raporta cambionan visibel cu nan por a mira den nan yui manera sali for di nan zona di comfortabilidad, acepta y practica expresion propio, aumento den motivacion, stima y acepta nan mes, comunica nan sintimento y necesidadnan positivamente.

Na Merca, e ACE Program ta hopi conoci, en particular den e area di Los Angeles, unda Educare Foundation ta organisa e programa aki regularmente na school secundario. Como organisacion, nan ta reporta cu despues di participa den ACE Program porcentahe di hobennan cu ta bay school regularmente (sin keda cas constantemente) a hisa pa 96% y por a remarca cu cifranan di e alumnonan a hisa particularmente den materianan manera mathematica y idioma. Investigacion di Educare a indica un diferencia grandi den e progreso academico for di alumno cu si a participa y esnan cu no a participa den ACE Program. Alumnonan cu a participa por a mantene mihor concentracion y motivacion durante aña escolar cual a yuda nan pa alcansa nan logro academico.

Impact Camp lo tuma luga na Teresita Center, San Nicolas, dia 8, 9, 10 y 12 di augustus. Pa mayornan cu ta buscando un programa pa nan yui por fortalece habilidad pa enfrenta reto y obstaculo den un manera positivo y cuminsa aña escolar cu motivacion y proposito, considera Impact Camp. Pa mas informacion tocante Impact Camp y registracion, tuma contacto cu HCLF via hclfaruba@gmail.com of por manda un WhatsApp na 584-1211. Registracion ta cera 15 di juli 2023.

Impact Camp ta posibel danki na financiamento parcial di UNESCO Aruba National Commision.

Comite di NCAA ta recomenda pa retira marihuana for di lista di droga prohibi pa atleta

(AP) — Un panel di NCAA ta haciendo un yamado pa retira marihuana for di e lista di e organisacion di droga prohibi, sugeriendo cu mester limita e test na substancianan cu ta mehora prestacion.

E propuesta revela ayera for di e Comite riba Salvaguardia Competitivo y Aspectonan Medico di Deporte lo marca un cambio grandi pa NCAA, cu ta conduciendo test di droga na campeonato y evento desde 1986. Miembronan di e comite a recomenda pa stop test di cannabis na eventonan asina te cu tuma un decision final, probablemente herfst aki.

Ainda lo mester introduci legislacion y tur tres division di NCAA lo mester aproba esaki pa e drenta na vigor. Administradornan den Divisionnan II y III a pidi e comite pa studia e asunto.
E recomendacion ta yega mientras Merca ta mirando mas y mas estado permitiendo uso medico of recreacional di marihuana.

Anteriormente e aña aki, e comite a aumenta e nivel di THC necesario pa un test positivo y a recomenda pa cambia castigo pa atleta. E nivel di THC – e ingrediente psicoactivo den marihuana – a ser aumenta di 35 pa 150 nanogram pa mililiter, igualando esun di Agencia Mundial Anti-Doping.

E comite a nota december ultimo cu marihuana y su productonan no ta considera como substancia cu ta mehora prestacion. Na luga di enfoca riba castigo pa uso di marihuana, e panel a sugeri pa reforsa politicanan cu ta enfoca riba potencial menasa di uso di marihuana y e necesidad pa reduci e daño y uso di productonan di marihuana.

Putin ta gaba economia Ruso mientras inversionistanan occidental ta evadi evento na St. Petersburg

Putin ta gaba economia Ruso mientras inversionistanan occidental ta evadi evento na St. Petersburg

(AP) — Presidente Vladimir Putin ayera a gaba di e prospectonan di Rusia na e forum economico internacional principal di e pais a pesar di sancionnan internacional pisa imponi pa motibo di e guera na Ucrania.

Oficial y inversionistanan occidental a keda leu di e Forum Economico Internacional St. Petersburg di e aña aki, cual a cuminsa diaranson y ta continua te cu diasabra. Pa varios decada, e reunion ta e evento principal na Rusia pa atrae inversion stranhero, algun biaha vincula na e World Economic Forum na Davos, Suisa.

E Kremlin a prohibi periodistanan di paisnan “no amistoso” di cubri e proceduranan. Moscu a duna e designacion aki na cantidad di pais cu a sanciona Rusia pa su invasion di Ucrania, incluyendo Merca, Canada, miembronan di Union Europeo y Australia.

Oficialnan no a duna un lista di negoshinan stranhero presente, pero e programa pa e mas di 100 panel di discusion a mustra un mayoria di orador biniendo for di Rusia.

“Nos no a subi caminda di auto-isolacion. Sino lo opuesto,” Putin a bisa na e sesion plenario di e forum. “Nos a amplia contacto cu partnernan confiable y responsable na e pais y regionnan cu ta sirbi como e motor, e impulso di economia mundial awendia. Mi kier reitera: esaki ta e mercadonan di futuro; tur hende ta compronde esaki claramente.”

Putin tambe a defende fuertemente cu Rusia a manda trupa den Ucrania y a ripiti su acusacion cu gobierno Ucraniano ta un regimen neo-Nazi, a pesar di e raiznan Hudiu di presidente Volodymyr Zelenskyy.

Putin a confirma cu Rusia a lansa su prome tranche di arma nuclear tactico na Belarus, un plan cu a keda anuncia anteriormente, pero el a duna un evaluacion ambiguo di e disponibilidad di Rusia pa usa esakinan.
Putin tambe a rechasa e posibilidad di reduci e arsenal nuclear Ruso, hariendo keto mientras el a usa vulgaridad: “Nos tin mas arma asina cu e paisnan NATO. Nan sa di esaki, y henter e rato ta persuadiendo nos pa cuminsa negociacion of reduccion. Nan por bay fierno, bo sa, manera nos hende ta bisa.”

Mucha di 8 aña ta fayece den custodia di Wardacosta na Texas

(AP) - Decoracion tabata rondona e caha di morto di un mucha muhe di 8 aña ken a fayece den custodia di Wardacosta mientra decenas di persona a reuni diabierna pa recorda Anadith Tanay Reyes Alvarez na New york City.

Su famia tabata dirigiendo na e ciudad den e ultimo luga di nan biahe crusando e frontera cual a termina den tragedia. E mucha muhe su morto a pone gobierno Mericano bao mas critica tocante e cuido cu ta duna na e miles di migrante deteni.

E mucha muhe en cuestion su mama, Mabel Alvarez Benedicks, a duna un brasa na casi tur persona cu a presenta na e funeral, dunando danki na tur hende pa e honor cu nan ta duna su yiu. Anadith tabatin un historia di problema di curason y anemia segun su mama.

Un investigacion interno a haya cu Wardacosta su personal medico a ser informa tocante e historia medico di e mucha pero a nenga di revisa e documentonan prome cu el a haya un atake dialuna y a fayece, durante e famia su di 9 dia den custodia.

Anadith, ken a nace na Panama, a fayece na stacion di Wardacosta na Harlingen, Texas. Mas di un siman prome, e famia di 5 a entrega nan mes na e agentenan prome cu nan a crusa Rio Grande.

Anadith a test positivo pa Influenza mientras e tabata den custodia segun loke su mama a conta The Associated Press cu el a informa e agentenan tocante Anadith su historia medico. Un reportahe preliminar di CBP a haya cu e ekipo medico a nenga di revisa Anadith su record medico.

Diahuebs, CBP a anuncia cu nan a reasigna un hefe medico nobo, Dr. David Tarantino, despues di Anadith su morto, bisando den e declaracion cu nan lo “trece liderazgo adicional pa trece accion den e agencia.”

ARUBA VANDAAG®

Diasabra 17 di Juni 2017 www.bondia.com Email: noticia@bondia.com Tel: 582-7800 Fax: 582-7044 1,75 Florin

AHATA verduidelijkt dat ze het 'Level Playing Field'-rapport niet goedkeuren of ondersteunen

Pagina 3

Het BBP gaat omhoog...Maar schulden niet omlaag

Pagina 2

Aruba stijgt naar Tier 2 voor mensenhandel

Pagina 5

Het BBP gaat omhoog...

Maar schulden niet omlaag...

"De economie van Aruba doet het geweldig...!" Dat weten we onderhand allemaal wel, na de herhaalde shows van overheidszijde over dit thema. Niet minder dan vier ministers hebben hieraan deelgenomen, ieder natuurlijk vanuit hun eigen invalshoek, belast met hun specifieke portefeuille. Eerst kregen we het verslag van de premier die de resultaten besprak van het nieuwe rapport van het IMF. Hetgeen ons bevreemdde want we gingen er vanuit dat dit meer op de weg had gelegen van de minister van financiën. Maar we hoefden niet lang te wachten want ook van haar zijde ontvingen wij een persdocument met dezelfde inhoud. Daarnaast was er het verslag van de minister belast met toerisme, wat we wel konden begrijpen omdat de nadruk die hij legde iets verschillend was. Maar, als klap op de vuurpijl, kregen we ook nog de minister belast met economische zaken die de perspectieven voor 2023 en de jaren daarna uit de doeken kwam doen.

Een eerste gedachte die we hadden was dat er wel sprake zou zijn van een schaarste aan onderwerpen, hetgeen met zich meebracht dat de beschikbare thema's zoveel mogelijk moesten worden uitgemolken. En in het kader van de drang om de pers te overladen met positieve berichten, was het dus zaak om iets te doen? Dat zou kunnen, maar merken ze dan zelf niet dat men zich gaat afvragen of ze niets onderling coördineren? Eenieder pronkt zoveel mogelijk met alles waarmee ze kunnen pronken vanuit hun portefeuille, zonder te kijken wat uiteindelijk het publicitair effect hiervan is? Voor zover wij weten zijn de verkiezingen pas in 2025 en lijkt het niet nodig zich nu al te profileren met nutteloze herhalingen van nieuws. In ieder geval lijkt het erop dat hier voorlopig geen einde aan komt.

Dat is op zich geen probleem; we stellen geen vragen bij de vrijheid van eenieder, ook van welke regering ook, om te publiceren wat men nuttig acht te publiceren. Maar laten we dan ook de zaak eens bekijken vanuit de hoek van de informatieve waarde. Hier krijgen we een ander zicht op de zaak, bijvoorbeeld dat de regering niet alleen publiceert dat de economie vooruit is gegaan, maar ook dat "de schulden van Aruba zijn gedaald" Is dat waar, of in ieder geval helemaal waar? Nee, het is de halve waarheid. Wat is namelijk het geval? De regering kondigt aan dat "het fiscaal tekort en de schulden van Aruba zijn gedaald". Het deficit op de begroting is gedaald en behoorlijk ook sinds het rampjaar 2020, waar een tekort op de begroting bestond van -16,2% in verhouding tot het Bruto Binnenlands Product (BBP). Dat tekort werd beperkt tot 0,5% in 2022 en voor 2023 wordt voor het eerst in meer dan tien jaar weer een surplus op de begroting verwacht. De toegenomen inkomsten en de teruggelopen uitgaven in verband met de coronacrisis hebben ervoor gezorgd dat de overheid er financieel beter voorstaat. En de economische groei heeft gezorgd voor een hoger BBP, waardoor ook de verhouding tussen schulden en BBP naar beneden is bijgesteld, van 112,3% in 2020 tot 90,7% einde 2022. Is dat het hele verhaal? Nee, want er is nog een vraag: zijn de schulden van Aruba werkelijk teruggelopen? Nee, dat is niet waar, in ieder geval niet in guldens. Uit cijfers van de overheid zelf, met name de uitvoeringsrapportage voor kwartaal IV-2022, blijkt dat einde 2022 de schulden hoger waren dan einde 2021, toen de schuldpositie, voor wat de leningen betreft op Afl. 5.396,6 miljoen stond, en eind 2022 op Afl. 5.484,8 miljoen.

Dus, de schulden zijn in absolute cijfers niet gedaald, integendeel, ze zijn gestegen. Het was de genoemde economische groei van het BBP, dat voor 2022 door het IMF op Afl. 6303 miljoen is geschat, dat zorgde voor de opmerkelijke verbetering van die schuldnorm. Even terzijde, de overheid zelf had de economische groei veel lager ingeschat, namelijk Afl. 5916 miljoen in de genoemde laatste rapportage van 2022.

Wat zien we dus hier eigenlijk? Een voorstelling van zaken waarbij de helft van de werkelijkheid wordt gepresenteerd, en de andere helft achterwege wordt gelaten. Het is waar dat een hogere BBP de overheid meer financiële armslag zal bezorgen maar ook niet zoveel dat men wonderen mag verwachten. En het feit dat die schulden er nog steeds zijn betekent ook dat de verantwoordelijkheid om deze betalen nog steeds levensgroot aanwezig is. In ieder geval is de uitspraak dat de schulden zijn gedaald in strijd met de werkelijkheid.
Wat ook interessant blijkt is het feit dat in 2022 een forse betaling is verricht op aflopende buitenlandse leningen, waarvoor met Nederland een lening was afgesproken van Afl. 346 miljoen die daarvoor was geoormerkt. Wij zouden zeggen: "geweldig, goed gedaan!" Dit is eigenlijk de soort samenwerking die wij willen zien, zodat het geld dat we in de komende jaren uitgeven aan rente, naar beneden kan worden bijgesteld. Geld dat ergens anders voor kan worden gebruikt. Maar, waarom dan steeds die negatieve geluiden over Nederland, en de dreigementen om ergens anders te gaan lenen, als we daar meer rente moeten betalen? Dat is in ieder geval geen optie omdat daarvoor toestemming van de Koninkrijksregering nodig is.

En waarom zoveel oppositie tegen een financieel toezicht dat al bestaat sinds 2015, als we ook nog zien dat als het niet aan dat toezicht had gelegen, we 2022 zouden hebben beëindigd met twee keer zoveel begrotingstekort voor dat jaar en zou er waarschijnlijk ook geen surplus in zicht zijn voor dit jaar. De economie is duidelijk in beter doen, maar dankzij, of ondanks de regering? Het BBP blijft vanzelf stijgen, het is aan de regering om de schulden aan te pakken...

AHATA verduidelijkt dat ze het 'Level Playing Field'-rapport niet goedkeuren of ondersteunen

In onze recente edities van Bon Dia Aruba hebben we geschreven over de aanbevelingen die zijn gepresenteerd in het 'Level Playing Field'-rapport. Op basis van deze artikelen heeft Bon Dia Aruba informatie ontvangen van de CEO van AHATA, Tisa LaSorte, die heeft aangegeven dat AHATA het 'Level Playing Field'-rapport niet ondersteunt. AHATA heeft een brief gestuurd naar Premier Evelyn Wever-Croes om hun standpunt toe te lichten.

De brief, gedateerd 9 juni 2023 en ondertekend door AHATA, ATIA, CUA, AFBA, VRPA, VWI en SNBA, legt uit dat een groep van 17 belanghebbenden (G17) in augustus 2022 een verklaring heeft ondertekend waarin ze hun bezorgdheid uiten over het voorgestelde BTW-programma dat op 1 januari 2023 van start zou gaan. Ze hadden weinig informatie over de inhoud en de economische en maatschappelijke gevolgen daarvan.

Deze verklaring had twee doelen. Ten eerste, om de belastingdruk op de gemeenschap niet te verhogen totdat de belanghebbenden voldoende tijd hadden gehad om het voorgestelde plan te analyseren en feedback te geven. Ten tweede, dat de belanghebbenden van plan waren om een commissie van drie experts op te richten om suggesties te doen voor een meer geschikte belastinghervorming.

In de brief benadrukt de groep belanghebbenden dat er na de ondertekening van de verklaring geen unanieme beslissing was over de samenstelling van de commissie. Verschillende leden van de groep (G17) waren het niet eens met twee van de benoemde commissieleden (een kleine groep) die de aanbevelingen hebben opgesteld.

Bovendien waren verschillende G17-leden het oneens met het proces dat heeft plaatsgevonden om de lijst met aanbevelingen op te stellen, die later het 'Level Playing Field Report' werd genoemd. Voor deze belanghebbenden is het belangrijker dat de G17-leden aan de Kamer van Koophandel hebben gemeld dat ze het uiteindelijke rapport niet goedkeurden, omdat ze niet akkoord gingen met alle aanbevelingen.

In november 2022 merkte deze groep belanghebbenden op dat de Kamer van Koophandel het 'Level Playing Field'-rapport had gestuurd, inclusief een inventarisatie van suggesties, naar de regering van Aruba. De brief die in augustus 2022 was ondertekend, werd als bijlage toegevoegd. Volgens de Kamer van Koophandel werd dit alleen ter illustratie toegevoegd als een verklaring van augustus. "De ondertekenaars willen benadrukken dat we het rapport niet goedkeuren of ondersteunen", verduidelijkt de brief."

Ze benadrukken dat ze op geen enkel moment zijn uitgenodigd voor een bijeenkomst om het rapport te presenteren of te bespreken met regeringsvertegenwoordigers, noch hebben ze enige openbare discussie hierover waargenomen.

De groep benadrukt dat zij van mening zijn dat het de verantwoordelijkheid van de Kamer van Koophandel is om hun bedoelingen te verduidelijken door het rapport naar de regering van Aruba te sturen, en zij willen duidelijk maken dat de inclusie van de ondertekeningspagina geen goedkeuring van het "Level Playing Field"-rapport vertegenwoordigt.

Tot slot benadrukken ze dat ze blijven pleiten voor een passende fiscale hervorming op basis van een BTW-systeem met een breed tarief en basis. Ze blijven ook aanbevelen om hen op passende wijze te betrekken bij de vroege stadia van een fiscale hervorming en hen in staat te stellen bij te dragen aan juiste oplossingen en effectieve wetgeving.

Anglo zaak voor de Rechtbank

18 maanden gevangenisstraf geëist voor verdachten van 'Vacunagate'

Gisteren behandelde de Rechtbank van Eerste Aanleg de strafzaak tegen de verdachten G.G.G.O., M.G.J.M. en J.R.R. in de zogenaamde Anglo-zaak, ook bekend als 'Vacunagate'. Deze voormalige aannemers van het Departamento di Salubridad Publico (DVG) worden beschuldigd van het vervalsen van registraties tijdens de vaccinatiecampagne en het ontvangen van betaling hiervoor.

Uit het onderzoek is gebleken dat er meer dan 60 vaccins zijn geregistreerd op tijdstippen waarop de vaccinatieposten nog gesloten waren. Ook zijn er registraties gemaakt vanuit de woningen van een van de verdachten. Verschillende personen die op de registratielijst voorkomen, zijn als verdachten verhoord en hebben verklaard dat ze hebben betaald voor een vaccinatiebewijs. De verdachten zelf beweren dat het om 5 tot 11 registraties gaat.

Het Openbaar Ministerie beschuldigt de verdachten ervan deel te nemen aan een criminele organisatie die strafbare feiten heeft gepleegd, namelijk het vervalsen van vaccinatiebewijzen. Daarnaast worden ze beschuldigd van corruptie als ambtenaren. Een van de verdachten wordt ook beschuldigd van bezit van cocaïne.

Met hun handelingen hebben deze verdachten het land Aruba in diskrediet gebracht. In een periode van maatregelen en beperkingen hebben ze misbruik gemaakt van hun positie puur voor financieel gewin. Het vertrouwen dat er kan zijn in de vaccinatiecampagne en de status van een Arubaans vaccinatiebewijs is door hun handelen ter discussie gesteld. In een land als Aruba, dat afhankelijk is van toerisme, is dit uiterst schadelijk, volgens het Openbaar Ministerie.

Om deze redenen heeft de officier van justitie tijdens de behandelingen gevangenisstraffen geëist tegen de verdachten O. en M. van respectievelijk 18 maanden, waarvan 12 voorwaardelijk. Tegen verdachte R. heeft de officier van justitie een gevangenisstraf van 22 maanden geëist, waarvan 18 voorwaardelijk. De officier van justitie heeft tegen alle drie de verdachten ook een taakstraf van 240 uur en een boete van 2.500 florin geëist. Daarnaast is de rechtbank verzocht om de voorlopige hechtenis op te heffen, zodat de verdachten direct naar de KIA kunnen worden overgebracht om hun gevangenisstraf uit te zitten, als de rechter hen schuldig bevindt.

Op 8 juli aanstaande zal de rechter uitspraak doen.

Wie kan er rondkomen...

Van enkel een AOV...?

De vraag in deze titel is voor de meesten een retorische; we zouden het niet kunnen. N zeker niet bij het prijsniveau in onze economie, dat geen ruimte laat voor hoop op een onbezorgd leven voor de meerderheid van de bevolking. Deze situatie is gebonden aan omstandigheden die moeilijk te veranderen zijn, zonder repercussies op ander gebied. Bijvoorbeeld, het huidige niveau van een volledige AOV-uitkering voor een echtpaar is ongeveer gelijk aan dat van het minimumloon. Wij horen al geluiden dat het mogelijk moet zijn de pensioenuitkeringen te verhogen naar een niveau dat de mogelijkheid biedt aan onze mensen om echt in hun levensonderhoud te kunnen voorzien. Het is echter een probleem om mensen meer pensioen te gaan uitkeren dan wat anderen met hard werken gedurende het hele jaar bij elkaar zien. "Welnu, dan verhogen we toch het minimumloon drastisch," zou de suggestie zijn.

Als we in ieder geval een deel van de hotels die onze economie dragen willen zien vertrekken, dan kan dat. Houd alstublieft in gedachten dat op dit moment ons minimumloon, van om en nabij de duizend dollar per maand, tot de hoogste minimumlonen in de regio gerekend mag worden, zeker vergeleken met de landen waarmee geconcurreerd moet worden, zoals Jamaica, de Dominicaanse Republiek en Cuba. Het zijn wellicht alleen de Amerikaanse territoria in de regio die op ons niveau zitten van lonen en prijzen. Dat neemt niet weg dat de kosten van levensonderhoud, volgens de criteria van het 'bestaansminimum',

voor een echtpaar becijferd op Afl. 3.845 per maand, bijna twee minimumlonen beslaan. Met andere woorden, een echtpaar dat een volledige AOV-uitkering ontvangt, zal een andere bron van inkomsten moeten hebben om te overleven. Het kan zijn dat ze niet alleen een woning hebben, maar die met familie delen, waarbij de kosten van het huishouden worden gedeeld. In ieder geval, alleen en zonder een ander middel van bestaan zitten ze in grote problemen. Uiteraard is de volgende vraag wat er gedaan kan worden aan deze situatie. Sommige mensen hebben een pensioen naast hun AOV, dat zelfs aanzienlijk kan zijn, bijvoorbeeld in het geval van ambtenaren en werknemers van de grotere bedrijven met een hoger salaris. Dat geldt echter niet voor iedereen, de meesten hebben dit niet. Erger nog, er zijn velen die niet meer dan een AOV hebben van 50% of zelfs nog minder, want dat hangt samen met het aantal jaren dat zij in Aruba ingezetene zijn geweest. Dit is een van de meest ingrijpende gevolgen van de massale import van buitenlandse werknemers die nu gepensioneerd zijn en niet altijd teruggaan naar hun land van herkomst en afhankelijk zijn van een AOV-uitkering van niet meer dan 300 à 500 gulden. Wanneer zij zichzelf niet staande kunnen houden dan hebben wij de plicht als gemeenschap om in hun onderhoud te voorzien. In het geval zij de Nederlandse nationaliteit hebben verworven komen ze in aanmerking voor een bijstandsuitkering, anders niet, en dat zijn er genoeg. We kunnen ons voorstellen dat dit zaken zijn die politici niet graag ter discussie brengen en zeker niet als ze willen blijven promoten dat er nog meer hotels bij moeten komen en maar al te graag de problemen vergeten die daarna komen. Het lijkt erop dat met het kleine beetje Frans dat ze wellicht kennen ze in ieder geval wel de aloude uitdrukking "Après nous la déluge" hebben geleerd.

Natuurlijk heeft deze manier van denken helemaal niets te maken met een pensioensysteem, waar het juist wel gaat om het tientallen jaren gepland vooruitkijken. Het kan echter niet gezegd worden dat er in de afgelopen jaren geen debat is gevoerd en geen pogingen zijn geweest om zaken te veranderen. Jammer genoeg waren verschillende van die pogingen juist bedoeld om de andere, de verkeerde kant uit te gaan. Het algemene pensioenfonds (AOV) begon meer den 50 jaar geleden met de leeftijdsgrens van 65 jaar. Dat werd 62 en naderhand zelfs 60 jaar, waar de problemen van solvabiliteit van het fonds op termijn al zichtbaar werden en zeker als in aanmerking wordt genomen dat de groep gepensioneerden sterk zou groeien onder invloed van de vergrijzing, waar we nu middenin zitten. Daarna kwam de eveneens politieke beslissing van de verdubbeling van de pensioenen, zonder enige maatregel om de gestegen kosten te dekken. Toen het fonds eenmaal leeg was, iets meer dan tien jaar geleden, kwam abrupt de terugkeer naar de leeftijdsgrens van 65 jaar: 'back to square one', kunnen we zeggen.

Nu horen we de leider van de - inmiddels niet zo – grote oppositiepartij zeggen dat het mogelijk moet zijn om de pensioenuitkeringen te verhogen. We gaan niet meteen gillen dat het niet kan, we staan niet in de politieke arena, maar willen dan wel graag van hem vernemen hoe hij gedacht had dat te doen. Want, terugkerend naar de kwestie van het minimumloon en daarmee samenhangend het AOV-pensioen, hoe dit te doen als de uitkering behoorlijk hoger zal uitkomen dan het minimumloon? Bovendien zitten we met nog een vraag. Gedurende de regeerperiode van de huidige oppositieleider is er een verplichte pensioenverzekering ingevoerd voor de privésector, juist om het probleem van een AOV, dat niet genoeg is om van te leven, te ondervangen.

Noch zijn regering, tot 2017, noch de huidige hebben zich bekommerd om de benoeming van een toezichthouder om de naleving in het bedrijfsleven te bewaken, ondanks de problemen die geregeld gesignaleerd worden. We horen niets, noch van de oppositieleider, noch van de regering. Dit is geen deugdelijke wijze van regeren, noch van oppositie voeren...

Aruba stijgt naar Tier 2 voor mensenhandel

Vorig jaar in april stuurde de regering van Aruba een brief naar het Amerikaanse Ministerie van Buitenlandse Zaken, waarin Aruba zich committeerde aan het Actieplan (NAP) om de aanpak van mensenhandel te verbeteren.

In de brief werd aangegeven dat de operationele rol bij het Coordinatie Centrum Mensenhandel Mensensmokkel Aruba (CMMA) blijft en dat de regering middelen beschikbaar heeft gesteld hiervoor, zoals de minister van Justitie gisteren tijdens een persconferentie heeft aangegeven.

Na een jaar publiceerde het Amerikaanse Ministerie van Buitenlandse Zaken het Trafficking in Persons Report (TIP) 2023, waarin wordt vermeld dat Aruba nu niet meer op de "watchlist" staat, wat als een prestatie wordt beschouwd: "De inspanningen waren aanzienlijk, er is veel geïnvesteerd in het identificeren en ondersteunen van slachtoffers van mensenhandel", aldus de minister.

Hierbij werd het Coordinatie Centrum Mensenhandel Mensensmokkel (CMMA) opgericht, dat verantwoordelijk is voor de belangrijke taken op het gebied van mensenhandel en mensensmokkel. Er zijn ook bewustwordingscampagnes gevoerd en investeringen gedaan om bestaande structuren te vernieuwen die als opvangcentrum kunnen dienen voor slachtoffers.

"Maar we zijn er nog niet waar we willen zijn, want we willen blijven werken om niveau 1 te bereiken, en daarvoor zullen we onszelf toewijden aan het Actieplan 2023-2024 met betrekking tot de doelen die we willen bereiken. Er zijn verschillende punten waar we aandacht aan moeten besteden om dit te bereiken, en sommige daarvan zijn al in volle uitvoering, en we hopen ook dat we volgend jaar mogelijk niveau 1 kunnen bereiken," volgens minister Tjon.

Tier 1 betekent het hoogste niveau van erkenning voor het staatsbeleid gericht op het voorkomen, bestrijden en uitbannen van mensenhandel. Op dit moment bevindt Aruba zich weer op tier 2 na drie jaar op de tier 2-wachtlijst te hebben gestaan. Dit betekent dat er nog steeds werk te doen is op dit gebied.

Het trainingsgedeelte is iets doorlopends, zoals minister Tjon heeft aangegeven, en het CMMA is 8.13 niet alleen op lokaal niveau, maar ook op internationaal niveau, gezien de webinars die ze organiseren over dit onderwerp. Maar ook de officiële oprichting van het departement, waarvoor alle documenten klaar zijn en ze wachten op goedkeuring van het Departement van Human Resources.

Volgens het Trafficking in Persons Report (TIP) 2023, zoals Jeanette Bars Richardson, coördinator van het CMMA, naar voren heeft gebracht, worden in het rapport de resultaten gepubliceerd van 188 landen op het gebied van mensenhandel voor het jaar 2022. In 2022 is het rapportageproces iets anders verlopen, zoals Bars Richardson heeft genoemd. Dit omvatte onder andere een persoonlijk bezoek van een vertegenwoordiger van het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken aan Aruba in oktober 2022, waarbij ze een week lang kennis hebben gemaakt met alle partners en verschillende locaties hebben bezocht en gesprekken hebben gevoerd over de informatie die moet worden verstrekt voor het rapport.

Het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken heeft aanbevelingen gedaan om Aruba te helpen verbeteren in de strijd tegen mensenhandel. De twee belangrijkste aanbevelingen zijn om mensenhandelaren te onderzoeken, vervolgen en veroordelen, en ten tweede, om een effectieve procedure op te zetten voor hulp aan slachtoffers van mensenhandel.

Op deze twee gebieden heeft Bars Richardson bevestigd dat Aruba dit jaar al stappen heeft ondernomen, waaronder de oprichting van Standard Operating Procedures (SOP) voor hulp aan slachtoffers van mensenhandel in samenwerking met de International Organization for Migration (IOM). Ze kondigden aan dat de IOM hen zes maanden zal helpen bij het opstellen van een implementatieplan voor de SOP, en ze hopen dat dit jaar of volgend jaar alles operationeel zal zijn om te voldoen aan de vereisten van het TIP-rapport op dit gebied.

Hij bedankte iedereen die betrokken is bij de strijd tegen mensenhandel en benadrukte dat de officiële oprichting van het CMMA van cruciaal belang is om de coördinator en het andere personeel te helpen bij het uitvoeren van alle noodzakelijke taken.

Aan haar kant verzekerde premier Evelyn Wever-Croes dat dit een belangrijk en serieus onderwerp is, omdat Aruba helaas met dit probleem te maken heeft: "Desondanks zijn we vandaag erg blij en hebben we veel redenen om verheugd te zijn over de upgrade van Aruba naar een betere ranglijst op het gebied van mensenhandel." Aruba ligt zeer dicht bij Venezuela en heeft te maken met de migratiecrisis uit dat land. De nabijheid van Aruba maakt het interessant voor de Verenigde Staten, en daarom hebben ze extra aandacht besteed aan Aruba, waarbij ze alle systemen en processen hebben beoordeeld en geconcludeerd hebben dat Aruba aanzienlijke verbeteringen heeft doorgevoerd.

"Met dit in gedachten kan Aruba worden beschouwd als een best practice voor de regio en de andere eilanden. Aruba is een van de weinige Caribische eilanden die zich op tier 2 bevinden, en we hebben gevraagd om andere eilanden te helpen met onze ervaringen daar," aldus de premier.

Het rapport van TIP 2023 over Aruba meldt het volgende: "De regering van Aruba voldoet niet volledig aan de minimale normen voor de bestrijding van mensenhandel, maar zet aanzienlijke inspanningen in om dit te doen. De regering heeft in vergelijking met de vorige rapportageperiode een algemene toename laten zien van de inspanningen, rekening houdend met de impact van de Covid-19-pandemie op haar capaciteit om mensenhandel te bestrijden. Daarom heeft Aruba haar niveau geüpgraded naar niveau 2. Deze inspanningen omvatten onder andere het identificeren en ondersteunen van meer slachtoffers van mensenhandel, het vergroten van de detectie van kwetsbare bevolkingsgroepen, wat heeft geleid tot een negenvoudige toename van potentiële slachtofferverwijzingen, en het vestigen van een permanente aanstelling voor de projectmanager van het Coordinatie Centrum Mensenhandel Mensensmokkel Aruba (CMMA), waardoor de stabiliteit van de functie is verbeterd. De regering heeft verschillende bewustwordingscampagnes uitgevoerd, waaronder een academisch curriculumplan voor middelbare scholieren. Ook is het personeel van de Human Trafficking and Migrant Smuggling Unit (UMM) uitgebreid. De regering heeft de renovatie van een bestaande faciliteit gefinancierd en voltooid om ruimte te bieden voor slaap-, woon- en gemengd gebruik voor het geplande opvangcentrum, maar het centrum is nog niet geopend in 2022."

Echter, de regering heeft niet voldaan aan de minimale normen op verschillende cruciale gebieden. Er zijn de afgelopen vier jaar geen mensenhandelaren vervolgd of veroordeeld, en er ontbreekt een effectief protocol voor slachtofferdoorverwijzing en dienstverlening. Belangrijke instellingen die zich bezighouden met de bestrijding van mensenhandel hebben niet volledig gecoördineerd, wat heeft geleid tot belemmeringen bij de vervolging van mensenhandeldelicten."

Zoals de afgelopen vijf jaar is gemeld, worden slachtoffers van mensenhandel op Aruba zowel nationaal als internationaal uitgebuit. Mensenhandelaren maken misbruik van Venezolaanse vrouwen voor seksuele uitbuiting en dwingen mannen tot gedwongen arbeid in de dienstverlenende en bouwsectoren van Aruba.

"Families, ondernemers en criminelen misbruiken deze mensen uit Venezuela door hen gedwongen te laten werken in huishoudelijke diensten, bouw en de commerciële seksindustrie. Veel van deze huishoudelijk werkers wonen in het huis van hun werkgever, wat hun kwetsbaarheid voor mensenhandel vergroot. Managers van Chinese supermarkten onderwerpen hen aan zware arbeidsomstandigheden, en sommige bewoners van Aruba dwingen Caribische of Zuid-Amerikaanse vrouwen om in de huishoudelijke sector te werken. Barbezeleigenaren verhuren woningen aan vrouwen met een amusementsvisum voor volwassenen tegen onevenredige prijzen, wat hun kwetsbaarheid voor uitbuiting vergroot."

Transparantie volgens...

Regering en werkgeverorganisaties...

We zijn weer in juni aangeland en nog weet de gewone burger niet wat precies de wetswijziging van de wet op de belasting op bedrijfsomzetten (BBO), voor het toevoegen van de BBO bij invoer gaat inhouden. Terwijl deze wetswijziging normaal gesproken al zou gelden sinds begin deze maand, komen de werkgeversorganisaties nu pas naar voren met hun ongerustheid in meer urgente vorm, en dat ook niet met een gesloten front.

Het hele recente gedoe betrof niet de inhoud van de wet, die ergens deze maand behandeld moet worden in de Staten, maar het ging over de vraag of de lijst van organisaties die getekend hadden, naar het rapport verwees dat was voorbereid door een commissie van experts, of dat dit het akkoord betrof om de commissie het rapport te laten maken. We gaan geen tijd besteden noch papier besteden aan het debat over een dergelijk kinderachtig onderwerp, maar willen meer aandacht besteden aan de aspecten van algemeen belang hierbij.
Belangrijk feit: over een paar weken is de wetswijziging in werking en eenieder zal moeten leven met de consequenties ervan. De reden waarom we in deze situatie beland zijn is dat de regering alleen maar praat over transparantie maar in de praktijk kennelijk geen enkele notie heeft van wat dit inhoudt. Van de andere kant hebben de werkgeversorganisaties de gelegenheid voorbij laten gaan om de transparantie te verschaffen die de regering niet gaf. Wij waarderen het werk van de commissie, maar waarom wordt ervoor gekozen om de inhoud juist en uitsluitend met de regering te delen? Is er geen verantwoordelijkheid voor het informeren van de gemeenschap? De publicatie zou voor een bredere steun hebben kunnen zorgen voor de waardevolle punten die naar voren werden gebracht, maar vanwege een paar punten waarover geen eenstemmigheid bestond wordt dit uitgerekend aan de regering gegeven om daar gretig gebruik van te maken? Uiteindelijk heeft het rapport zijn weg gevonden naar de pers, maar ook niet volgens de officiële route, zodat eenieder zijn/haar opinie zou kunnen vormen. En we denken niet dat men bang zou moeten zijn dat het verkeerd wordt begrepen want een groot deel van het rapport is in behoorlijk heldere taal geschreven.

Wij denken wel dat er een reden is waarom we ons geregeld in dit soort situaties bevinden. Dat is, meer en meer, met enige uitzonderingen, omdat de werkgeverorganisaties net als de regering beginnen te opereren. Ze komen de vergadering uit en zeggen dat "we hebben vergaderd, in een goede sfeer en...", niet veel meer. Of, zoals in dit geval, uiten sommigen hun zorg over een bepaald punt voor eigen rekening, maar er komt gewoon geen duidelijkheid over het geheel van de zaak en de aspecten die de organisaties naar voren brengen. Als zodanig wordt het heel makkelijk voor de regering om dit document naar eigen goeddunken te gebruiken en het heeft ook geen zin om boos te worden als ze dat doen. Nu kan men zoveel vergaderingen aanvragen met de regering als men wil, maar het voorstel is al gereed voor parlementaire behandeling; daar gaat men niets meer aan veranderen.

In ieder geval, het is belangrijk om niet uit het oog te verliezen dat het rapport ook andere zaken naar voren heeft gebracht dan de BBO-wijziging. Zoals enkele zaken met betrekking tot de fiscale hervorming. Het is bijvoorbeeld goed te vernemen dat er een aanbeveling was om de facturen van vuilnisophaaldienst Serlimar via de elektriciteitsrekening te gaan vorderen, zoals Curaçao al decennialang doet. Ook stelt men hetzelfde mechanisme voor om degenen te laten betalen die gebruik maken van de waterzuiveringsbedrijven, volgens het principe van "de vervuiler betaalt". Een andere zaak die volgen ons de regering nog steeds niet heeft aangepakt is het extreem hoge tarief van de invoerrechten voor meubels (22%), hetgeen niet alleen een uitdaging is voor hotels en andere toeristische accommodatie, maar ook voor de gewone burger. Welke lokale (niet bestaande) industrie is men hiermee aan het beschermen? Deze aangelegenheid is gedurende de laatste tientallen jaren een openlijke schande geworden voor diverse regeringen die gedurende al die tijd daar niets aan hebben willen doen en het enige dat we horen is, stilte.

Tenslotte, wat gaat er de komende tijd gebeuren? Het parlement zal het wetsvoorstel goedkeuren en per 1 juli zal de betaling van BBO aan de grens een feit zijn. De eventuele inflatoire effecten ervan, daar zullen we later achter komen. Dat betekent niet dat er geen aandacht moet zijn voor de meer algemene strategische zaken, onder andere of deze wijziging op den duur vervangen gaat worden door een BTW. We weten dat de regering zegt dat het de bedoeling is maar daar zijn we niet zo zeker van. Intussen blijft het probleem voor de burger dat het gehele inningsproces van de BBO inflatoir blijft omdat de schakels na de import een blijvend cumulatief effect hebben en dat nu bij 7%. Deze omzetbelasting zou nog acceptabel zijn bij de oorspronkelijke 3%, maar zoals altijd, kan men van politici verwachten wat er nu gebeurd is: als er geld nodig is, denkt men altijd eerst hieraan. Zoals wij al eerder hebben gemeld, had de regering in 2019 al een wetsvoorstel voor de BBO aan de grens in voorbereiding. De vraag die overblijft: Waren de werkgeversorganisaties toen al op de hoogte van dit voorstel en waarom zou dat niet zijn gedeeld met de gemeenschap? Valt dit ook onder de noemer van 'geheim overleg' waar de gewone burger niets mee te maken mag hebben?

Lid van het Politiekorps R. Vos heeft 84 dagen in hechtenis doorgebracht

Op 22 maart jongstleden heeft het Openbaar Ministerie via een persbericht bekendgemaakt dat een politieagent, R. Vos, werd vastgehouden in verband met een strafrechtelijk onderzoek en dat er op dat moment geen verdere vrijlating werd uitgesloten.

Op dit moment bevindt R. Vos zich nog steeds in voorlopige hechtenis in KIA (Bewaring) en het Openbaar Ministerie verstrekt geen verdere details over de verdenking en de redenen voor zijn detentie. Op dit moment zit hij nog steeds in voorlopige hechtenis. Wanneer hij de 86 dagen bereikt, kan het Openbaar Ministerie een verlenging van nog eens 30 dagen aanvragen, zoals aangegeven in het voorarrestproces volgens het Arubaanse Wetboek van Strafrecht, en het verloopt als volgt: Wanneer een persoon wordt vastgehouden, wordt hij/zij naar het politiebureau gebracht voor maximaal zes uur en wordt hij/zij voorgeleid aan een onderofficier van justitie, waarbij de rechten van de verdachte worden voorgelezen en hij/zij wordt gevraagd of hij/zij een advocaat wil.

Daar wordt hij/zij ondervraagd en kan hij/zij een verklaring afleggen. Na de 6 uur durende ondervraging wordt de persoon geïnformeerd of hij/zij naar huis mag gaan of in voorlopige hechtenis blijft hangende het onderzoek (inverzekeringstelling). Als de persoon te horen krijgt dat hij/zij in voorlopige hechtenis blijft, moet hij/zij binnen twee dagen voor een officier van justitie verschijnen, waar de officier de detentie van de verdachte en de verklaringen van getuigen en verdachten evalueert. Het proces gaat verder met de evaluatie van de detentie, en als alles juridisch verloopt, vraagt de officier van justitie de rechter-commissaris of de verdachte maximaal 8 dagen kan worden vastgehouden in het belang van het onderzoek. Na 8 dagen moet de officier van justitie formeel de rechter-commissaris verzoeken om de detentie te verlengen.

De wettelijke gronden voor het verzoek van de officier van justitie om de detentie te verlengen na tien dagen zijn:
Waarbij de persoon een vluchtrisico vormt.
Waarbij de persoon het risico loopt invloed uit te oefenen op getuigen en medeverdachten die deel uitmaken van het onderzoek waarin hij/zij verdachte is.
Waarbij de persoon dezelfde strafbare feiten kan plegen of voortzetten waarvan hij/zij wordt verdacht. Als zijn detentie met nog eens 8 dagen wordt verlengd, gaat de persoon naar voorlopige hechtenis in KIA. Daarna kan de officier van justitie nog eens 8 dagen verlenging van voorlopige hechtenis aanvragen, en daarna kan de officier van justitie detentie (gevangenhouding) tot maximaal 60 dagen vragen.

De officier van justitie kan verzoeken om een verlenging van de gevangenhouding met nog eens 30 dagen, en een tweede verlenging van 30 extra dagen voordat de zaak wordt voorgelegd aan de rechtbank.

Herrick Henriquez, directeur van ATIA:

"Als vanaf het begin iedereen die zaken doet zijn BBO had betaald, waren we nu niet in deze situatie"

Herrick Henriquez, directeur van de Aruba Trade & Industry Association (ATIA), heeft zijn standpunt gedeeld over de invoering van de BBO-belasting aan de grens, die op 1 juli van kracht wordt. Hij benadrukt dat als iedereen die zaken doet zijn BBO-belasting zou betalen, we niet in deze situatie zouden zijn beland.

Volgens ATIA is het kernwoord in deze wet "Handelsgoederen", waarbij het beperken van bedrijven om credits te ontvangen aanzienlijk is, omdat een handelsgoed letterlijk iets is dat je importeert om opnieuw te verkopen. Als je het product een beetje verandert of iets doet met het product dat niet hetzelfde is als toen je het importeerde, krijg je geen credit wanneer je het product verkoopt. Dit betekent dat de prijzen met 7% zullen stijgen.
Henriquez raadt aan om het woord "Handelsgoederen" te heroverwegen of te schrappen uit de wet. Dit zou betekenen dat alle producten die Aruba binnenkomen in aanmerking komen voor credit die kan worden afgetrokken van de BBO bij verkoop van het product. Als de BBO aan de grens effectief een "instrument" of een manier is om de cashflow van de overheid te verhogen, stellen we voor om het woord "Handelsgoederen" te schrappen, zodat geen enkele sector wordt beïnvloed of benadeeld in vergelijking met een andere.
Volgens hem klagen de bouwsector en de HORECA-sector dat ze geen credit krijgen.

Daarnaast is er ook het probleem dat veel bedrijven hun eigen goederen importeren in plaats van ze te verkopen. In plaats van alles te verkopen, importeren sommigen producten voor eigen gebruik, zoals een groothandel die zijn eigen rekken importeert om zijn producten erop te plaatsen. Deze producten worden duurder met 7%. Hoewel ze kunnen worden afgeschreven, stijgen de operationele kosten en wordt de bottom line kleiner.
Dit zijn enkele kleine voorbeelden die laten zien dat de prijzen stijgen. Dit zal de inflatie beïnvloeden, waarbij de koopkracht afneemt.

Er is ook bekend geworden dat de Belastingdienst de invoerbelastingen gaat hervormen, maar ATIA heeft geen kennis van wanneer dit van kracht zal worden: "Technisch gezien moet het tegelijkertijd met de BBO aan de grens van kracht worden, maar we weten dat deze wet nu bij de Raad van Advies ligt en we weten niet wanneer ze hun advies zullen geven. Als deze twee wetten niet tegelijkertijd van kracht worden, heeft dit een effect op de inflatie. Je betaalt meer invoerrechten en dan komt de BBO aan de grens erbij. Onze hoop is dat deze twee wetten tegelijkertijd van kracht worden," aldus Henriquez.

De regering van Aruba heeft ook via verschillende verklaringen en persconferenties uitgelegd dat dit bedoeld is om de informele economie te bestrijden. Hierover merkte Henriquez op dat de BBO aan de grens een "hybride" is van een btw, waarbij ze eigenlijk een btw wilden, maar goed hebben nagedacht over andere aanbevelingen van het IMF in 2018. Het IMF suggereerde destijds een brede btw-basis met enkele uitzonderingen, inclusief een btw aan de grens. Dit zou helpen om de naleving te verbeteren, omdat veel mensen die op Vraag en Aanbod op Facebook verkopen of goederen verkopen en geen BBO betalen, nu hun producten en bedrijven moeten registreren om in aanmerking te komen voor krediet. Als ze geen krediet krijgen, worden hun producten automatisch duurder in vergelijking met degenen die al BBO betalen, omdat de BBO al bij de grens is inbegrepen. Dit is ook iets waar we het mee eens zijn: het kan helpen bij de naleving en ervoor zorgen dat iedereen eerlijk zijn bijdrage betaalt. Dat is ons doel: dat iedereen die zaken doet zijn BBO betaalt. Als iedereen dat vanaf het begin had gedaan, zouden we nu niet in deze situatie zijn beland," aldus Henriquez.
Wat betreft de vraag hoeveel extra belasting de handel kan blijven dragen, verzekerde Henriquez dat "we geloven dat de handel niet veel meer kan verdragen. Een toename van de handelsbelasting betekent dat het de prijzen beïnvloedt. Nu moeten we ons afvragen hoeveel de consument kan verdragen. Handelaren zullen de belasting in hun prijzen verwerken. Aan onze kant willen we niet dat de prijzen stijgen, want dat betekent dat de verkoop ook zal dalen en dat is niet het idee. Daarom vragen we ook aan de Belastingdienst om hier goed naar te kijken, zodat de prijzen niet stijgen en mensen wel blijven betalen, maar minder gaan kopen. Dit betekent dat import zal dalen en aan het eind van de dag zal ook de geldstroom naar de overheid verminderen," merkte hij op.

Hij concludeerde ook dat Aruba na de Covid-19-pandemie zeer snel is hersteld, maar nu merken ze dat de vraag naar Arubaanse producten dit jaar al afneemt.

D66 Europarlementariër en partijleider Sophie in 't Veld stapt over naar Volt

(NLTimes)—Sophie in 't Veld, lid van het Europees Parlement, heeft op vrijdag aangekondigd dat ze van politieke partij verandert. Na bijna 30 jaar lid te zijn geweest van D66, en de huidige leider van de partij in Europa, heeft de 59-jarige politica gezegd dat ze steeds meer afstand voelt tot de partij en in plaats daarvan bij Volt verder zal gaan.

"Meer dan de helft van mijn leven was ik onderdeel van D66, en D66 was onderdeel van mij", schreef ze. Ze blijft echter enthousiast voor een verenigd Europa en blijft gepassioneerd over politiek in het algemeen. "Op basis van mijn Europese overtuigingen sluit ik me daarom aan bij Volt. Volt's sociaal-liberale, progressieve en radicaal pro-Europese visie sluit naadloos aan bij de visie die ik heb en al bijna twee decennia elke dag verdedig namens kiezers."

In 't Veld werd 20 jaar geleden voor het eerst gekozen in het Europees Parlement en is sindsdien de fractieleider van de partij in Europese politiek. Ze prees D66 en haar partijleden voor hun voortdurende pro-Europese standpunt. Haar naam stond bij vier verschillende verkiezingen bovenaan de D66-lijst van kandidaten. "Maar de afgelopen jaren is dat Europese gevoel vastgelopen in abstract idealisme, enigszins afgestompt en mechanisch", schreef ze op Substack.

"Terwijl de Europese Unie zich in een turbulente wereld razendsnel ontwikkelt, richt D66 zich steeds meer op nationale politiek, ten koste van onze Europese doelen, en soms zelfs met het gebruik van karikaturen over 'Brussel' die we gewend waren van andere partijen."

Ze zei dat ze partijvoorzitter Victor Everhardt op de hoogte heeft gesteld van haar beslissing "met een zwaar gemoed", inclusief haar voornemen om haar D66-lidmaatschap op te zeggen. Ze uitte ook kort kritiek op de werkomgeving, waar slachtoffers van ongepast gedrag worden genegeerd. Ze zei dat haar herhaalde pogingen om zorgen te uiten nooit werden opgevolgd met daadwerkelijke actie.

"Wat de toekomst brengt is onzeker. De tijd zal leren of mijn keuze de juiste is."

Nederlandse inlichtingendienst waarschuwde CIA voor plan van Oekraïne om Nord Stream-pijpleidingen aan te vallen

(NLTimes)—Nederlandse autoriteiten kwamen drie maanden voordat de Nord Stream-gaspijpleiding beschadigd werd in een vermoedelijke aanval eind september 2022, op de hoogte van een Oekraïens plan om de pijpleiding te saboteren. De Nederlandse militaire inlichtingen- en veiligheidsdienst, MIVD, waarschuwde de Central Intelligence Agency in de Verenigde Staten voor de plannen, waarna Amerikaanse functionarissen Oekraïne adviseerden de pijpleiding niet aan te vallen, zo meldden anonieme bronnen aan NOS en Nieuwsuur.

Hoewel het plan van Oekraïne werd afgeblazen, werd de pijpleiding alsnog aangevallen met een methode die vergelijkbaar was met wat de MIVD had gesuggereerd. Een week geleden meldde de Washington Post dat een Europese bondgenoot de VS op de hoogte had gesteld van Oekraïnes plannen voor sabotage. Daarvoor meldde de New York Times dat Amerikaanse functionarissen pro-Oekraïense groepen verdachten van het incident in september en dat die groepen mogelijk losse banden hebben met de Oekraïense regering. De MIVD besprak het plan met Duitse autoriteiten, zo meldde de NOS. Volgens de Washington Post deelde de CIA de informatie ook met Duitsland.

Op 26 september werden de Nord Stream 1 en 2 pijpleidingen beschadigd door een reeks explosies, voornamelijk 's avonds. De onderwaterexplosies vonden plaats in de Oostzee en beschadigden de pijpleidingen die gas van Rusland naar Duitsland transporteren, dicht bij Bornholm, Denemarken, maar ook in de buurt van de Zweedse grens. Onderzoekers uit die landen hebben tot nu toe verklaard dat de explosies opzettelijk waren.

Rusland werd grotendeels beschuldigd van de aanval, maar Rusland heeft altijd ontkend betrokkenheid en wees met de vinger naar Oekraïne. Volodymyr Zelensky, de president van Oekraïne, heeft elke verantwoordelijkheid ontkend.

Destijds zorgde de aanval voor grote onrust over de hele wereld, maar zelfs vandaag de dag blijven er veel vragen onbeantwoord. Aanvankelijk wezen veel landen naar Rusland. Ondertussen zijn er steeds meer aanwijzingen naar voren gekomen die suggereren dat Oekraïne betrokken was bij de actie, iets wat president Zelensky krachtig ontkent.
Het was niet meteen duidelijk hoe de MIVD de inlichtingen over het plan om de Nord Stream-pijpleiding op te blazen heeft verzameld, zo meldden NOS, Nieuwsuur en de Duitse media Die Zeit en ARD. Hun bronnen zeiden dat ze geloven dat minister van Defensie Kajsa Ollongren op de hoogte was gebracht en dat minister van Buitenlandse Zaken Wopke Hoekstra en premier Mark Rutte er mogelijk ook over waren ingelicht.

De plannen die de MIVD in handen had, riepen op tot de inzet van de Oekraïense generaal Valery Zaluzhny. Er werd voorgesteld om een jacht te gebruiken om een duikteam naar de pijpleiding te vervoeren om de explosies te veroorzaken. Volgens de NOS was Zelensky niet betrokken bij de planning. De MIVD verkreeg ook informatie van een Oekraïense bron na de explosies, waaruit bleek dat aanhangers uit Oekraïne achter de daad zaten.

Inlichtingenfunctionarissen zijn nog steeds onzeker of Oekraïne, pro-Oekraïense aanhangers of een andere groep definitief verantwoordelijk was voor de aanval. Het blijft nog in onderzoek en Nederlandse kabinetsleden hebben geaarzeld om iemand rechtstreeks de schuld te geven.

Meerdere meldingen van wangedrag door Eerste Kamervoorzitter Bruijn

(NLTimes)—Er zijn verschillende meldingen gedaan over wangedrag door Jan Anthonie Bruijn, de voorzitter van de Eerste Kamer, de Nederlandse senaat. Een woordvoerder van de Eerste Kamer bevestigde dat sommige medewerkers zich "misbehandeld" voelden. Toen de NOS als eerste berichtte over het gedrag van Bruijn, wilde de woordvoerder verder niet ingaan op de aard van de beschuldigingen.

Volgens de NOS werd de leider van de Eerste Kamer ervan beschuldigd mensen regelmatig en routinematig uit te schelden. Functionarissen van de Eerste Kamer noemden Bruijns stijl "autoritair" en "onaangenaam". Daarentegen gedraagt Bruijn zich goed in aanwezigheid van andere senatoren.
Bruijn werd aangesproken door de griffier van de Eerste Kamer, de hoogste ambtenaar in de senaat. Bruijn was geschokt door de beschuldigingen en beloofde verbetering, zo meldde de omroep.
Het nieuws is met name relevant omdat Bruijn eerder dit jaar heeft aangegeven dat hij wil doorgaan als leider van de Senaat. Onlangs legde een nieuwe groep senatoren de eed af na de recente Provinciale Statenverkiezingen. Bruijn zal voorlopig fungeren als waarnemend Eerste Kamervoorzitter.

Een woordvoerder van de VVD, de politieke partij van Bruijn, was nog niet beschikbaar voor commentaar.
Korte tijd geleden raakte ook Onderwijsminister Dennis Wiersma, eveneens lid van de VVD, in de problemen vanwege zijn wangedrag tegenover andere ambtenaren. Premier Mark Rutte, die tevens leider is van de VVD, heeft ook meerdere keren toegegeven dat hij af en toe erg boos kan worden.

"Maar als het een keer gebeurt, is het belangrijk dat je meteen sorry zegt," vertelde hij vorig jaar aan Beau-verslaggever Jaïr Ferwerda.